

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΑΦΙΕΡΩΘΕΝ

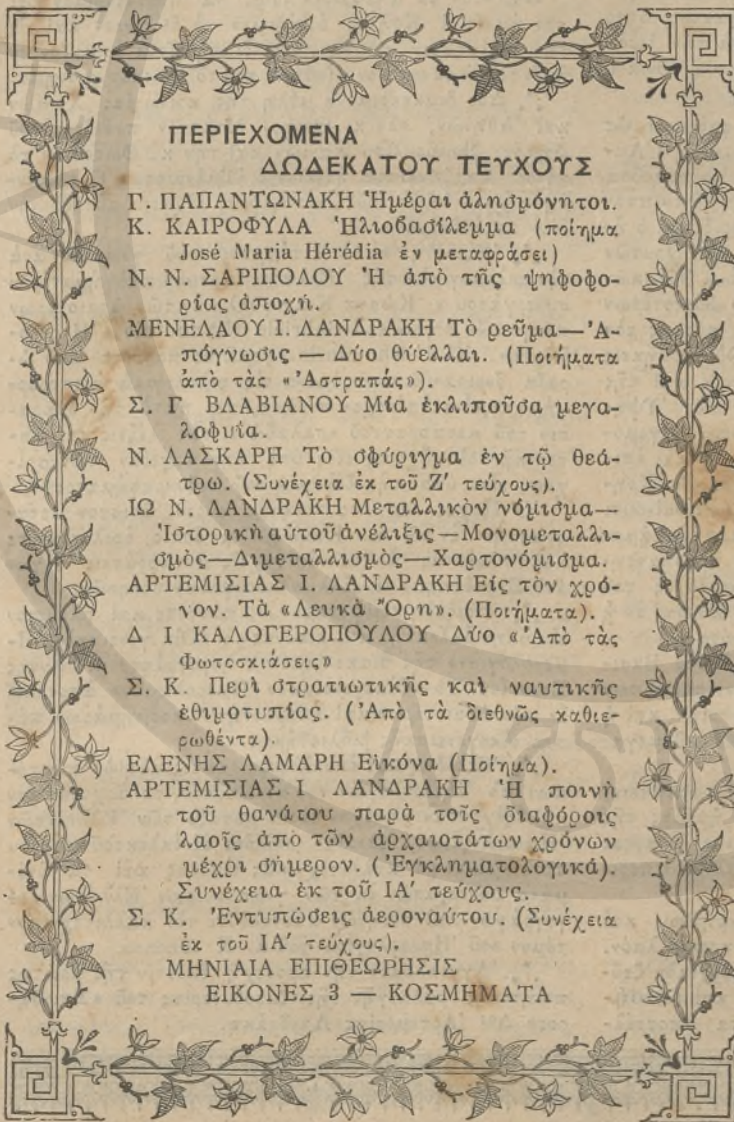
ΕΙΣ ΤΗΝ Α. Β. ΥΨΗΛΟΤΗΤΑ
ΤΟΝ ΠΡΙΓΚΙΠΑ ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΑΤΟΝ ΑΡΜΟΣΤΗΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ
ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
Δ^ε ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Γραφεία «Σπινθήρος» ἐν Χαλέπα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
ΔΩΔΕΚΑΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

- Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΑΚΗ Ἡμέραι ἀλυσμῶντος.
Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑ Ἡλιοδασίλεμμα (ποίημα
José Maria Hérédia ἐν μεταφράσει)
Ν. Ν. ΣΑΡΪΠΟΛΟΥ Ἡ ἀπὸ τῆς ψηφοφο-
ρίας ἀποχή.
ΜΕΝΕΛΑΟΥ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ Τὸ ρεύμα—'Α-
πόγνωσις — Δύο θύελλαι. (Ποιήματα
ἀπὸ τὰς «Ἀστράπας».)
Σ. Γ. ΒΛΑΒΙΑΝΟΥ Μία ἐκλιπούσα μεγα-
λοφυία.
Ν. ΛΑΣΚΑΡΗ Τὸ σφύριγμα ἐν τῷ θεά-
τρῳ. (Συνέχεια ἐκ τοῦ Ζ' τεύχους).
ΙΩ Ν. ΛΑΝΔΡΑΚΗ Μεταλλικὸν νόμισμα—
Ἱστορικὴ αὐτοῦ ἀνέλιξις—Μονομεταλλι-
σμὸς—Διμεταλλισμὸς—Χαρτονόμισμα.
ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ Εἰς τὸν χρό-
νον. Τὰ «Λευκὰ Ὄρη». (Ποιήματα).
Δ Ι ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ Δύο «Ἀπὸ τὰς
Φωτοσχιάσεις»
Σ. Κ. Περὶ στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς
ἐθιμοτυπίας. (Ἀπὸ τὰ διεθνῶς καθιε-
ρωθέντα).
ΕΛΕΝΗΣ ΛΑΜΑΡΗ Εἰκόνα (Ποίημα).
ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ Ἡ ποιηὴ
τοῦ θανάτου παρὰ τοῖς διαφόροις
λαοῖς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων
μέχρι σήμερον. (Ἐγκληματολογικά).
Συνέχεια ἐκ τοῦ ΙΑ' τεύχους.
Σ. Κ. Ἐντυπώσεις ἀεροναύτου. (Συνέχεια
ἐκ τοῦ ΙΑ' τεύχους).
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΕΙΚΟΝΕΣ 3 — ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΕΤΟΣ Α'

ΤΕΥΧΟΣ Β'

Δεκέμβριος — 1902

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Φρ. Χρ. 6.

Ὅρος ἀπαράβατος

ἢ προπληρωμῆ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

* * Προκλήθεις ποτὲ ὁ μέγας συγγραφεὺς François Corriè μετὰ γράφῃ εἰκοσι σελίδας περὶ Παρισίων ἀπὸ τῆς: ἀδὲν ἐγενήθη ἀκόμη ὁ ἐπιτήδειος ἐκείνος, ὅστις θὰ δυνήθῃ νὰ περικλείσῃ ὁκεανὸν ἐντὸς φιάλης». Τὴν ἀπάντησιν αὐτὴν τοῦ Γάλλου συγγραφέως μᾶς ὑπενθυμίζει ἡ στιγμή αὕτη, καθ' ἣν ζητούμεν ἐντὸς ὀλίγων στίχων νὰ περικλείσωμεν τὸν ὁκεανὸν τοῦ ἔθνουσασμοῦ τῆς Κρήτης ὀλοκλήρου δεξιουμένης τὸ πρῶτον τὸν μέλλοντα βασιλέα τῆς, τὸν Διάδοχον τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου μετὰ τῆς Σεπτῆς Πριγκιπίσσης συζύγου Του. Ἀκράτητος ἐνθουσιασμός, φρενίτις ἀληθῆς τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ καὶ ἀποθέωσις τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου, ἱερὰ συγκίνησις ἀφ' ἑτέρου τῶν Ὑψηλῶν Ἐπισκεπτῶν μας διεῖπε πᾶσαν κίνησιν, πᾶσαν ἐκδήλωσιν κατὰ τὰς ἐπισήμους αὐτὰς καὶ ἀληθμονήτους ἡμέρας. Ἐορτασίμως ἐνδεδυμένη ἡ ἠρωϊκὴ Κρήτη μας ἐδεξιοῦτο Ἐκείνον μετ' οὗ συνδέονται αἱ γλυκύτεραι ἐλπίδες τῆς καὶ οἱ προαιώνιοι καὶ ἀναλλοίωτοι πόθοι τῆς.

Ἦρκε, ἐν βλέμμα πρὸς τὸ πλῆθος τὸ ἐναγωνίως ἀναμένον τὸν μέλλοντα Βασιλέα του καὶ συνωθούμενον εἰς τὴν πρὸς τὴν Σούδα ἄγρυσαν μεγάλην ὁδὸν, καὶ μίᾳ ἐπίσκεψις εἰς τὴν ἀποδόθραν τῆς Σούδας, τὴν παρουσιάζουσαν τὴν ὠραιότεραν καὶ συγκινητικωτέραν εἰκόνα τῆς ἐναγωνίου προσδοκίας καὶ συγκεντροῦσαν τοὺς ἐπίσημους ἀντιπροσωπεύοντας τὴν Κρητικὴν Πολιτείαν καὶ πλεῖστα τῶν ἐπιλέκτων τῆς κοινοῦ καὶ μελῶν, διὰ νὰ αἰσθανθῇ τας τὴν θερμότητα καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ πατριωτικοῦ αἰσθήματος, ὅπερ κατέκλυζε πᾶσαν Κρητικὴν καρδίαν κατὰ τὴν ἱερὰν προσδοκίαν στιγμὴν. Στιγμαὶ ἀρίστου ἔθνικοῦ οὗς, στιγμαὶ ἀπερίγραπτοι...

Ἦ γαλανὰ τῆς Σούδας ὕδατα ἐπιφάνεται ὡς πραγματοποιούμενον λευκὸν ὄνειρον πάλλευκος ἡ Ἀμφιτρίτη καὶ ἡ συγκίνησις κορυφούται προκαλοῦσα γενικὴν σιγὴν, καθ' ἣν εὐγλώττως ἐλάλει μόνον παλλομένη ἡ καρδιά. Τὰ βροντὰ μειδιῶσι πῆριξ καὶ ὁ ἦλιος ὅστις τὰ θωπεύει ποιητικώτατα διὰ τῶν χρυσῶν ἀκτίνων του, ἐπιβλέπει μίαν τῶν ἱερωτέρων Ἑθνικῶν σκηνῶν καὶ χαιρετίζει καὶ αὐτὸς διὰ τῶν ὠραιότερων του ἀντανακλάσεων ἐπὶ τῆς Κρητικῆς φύσεως τὸν μέλλοντα Βασιλέα τοῦ Πανελληνίου. Οὐρανομήκης ζωτοκραναὶ ὑπὲρ τοῦ Διαδοχικοῦ ζεύγους καὶ τῆς Ἐνώσεως ἀκολουθοῦσι τὴν ἀποδοθῆσιν τῶν Ὑψηλῶν Ἐπισκεπτῶν μας, μετὰ τοῦ λατρευτοῦ Ἡγεμόνου μας καὶ μετὰ τὰς συνήθεις διατυπώσεις καὶ ἐπιθεώρησιν τοῦ παρουσιάζοντος ὅπλα σώματος τῶν Κρητῶν Χωροφυλάκων αἱ Α.Α. Ὑψηλοῦτες ἐπιβαίνοσι τῆς ἡγεμονικῆς ἀμάξης, ἧς ἔπειτα ἡ μακρὰ ἐφ' ἀμαξῶν καὶ ἵππων συνοδεία τῶν ἐν Σούδα προὔπαντησάντων τὸ Διαδοχικὸν ζεῦγος. Καὶ ὁ Διάδοχος τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου διέρχεται τὴν ὁδὸν Σούδας ἐν ἣ τὸσαῦτα θλιβερὰ διεδραματίσθησαν γεγονότα...

Φρενιτικῶς τὸ πλῆθος ἀτενίζον τὸν μέλλοντα Βασιλέα του καὶ ἄρχεται ἡ ἀποθέωσις τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου, τὴν ὁποίαν καὶ ἡ ζωηροτέρα περιγραφή θὰ κατέρριπτεν ἀπὸ τοῦ μεγαλείου καὶ τοῦ ὕψους τῆς.

Λαμπάδοφοροί, τιμητικαὶ θεατρικαὶ παραστάσεις, πανηγυρισμοὶ ἐγκάρδιος καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς ἐδῶ διαμονῆς τῶν Σεπτῶν Ἐπισκεπτῶν μας δύνανται νὰ ἀποτελέσωσιν ἑκατοντάδας σελίδων πλήρων περιφηγοῦς ἐνθουσιασμοῦ.

Ἄλλ' ἐφθασεν ἡ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως καὶ συγκίνησις βαθεῖα καταλαμβάνει τὸν Κρητικὸν λαόν. Εὐχαὶ συνοδεύουσιν ἀπερχόμενον τὸ Διαδοχικὸν ζεῦγος, εὐχαὶ διαθέσιμοι ὑπὲρ τῆς ταχείας καὶ ἐπιδοθῆσιν ἑπανόδου Του καὶ ἡ Κρήτη σύμπασα ἀποστέλλει

λαὶ διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Διαδοχοῦ θερμὸν ἄσπασμόν πρὸς τὴν ἑλευθέραν Μητέρα τῆς...

Ἄργά, ἄργά μετὰ τὸ λυκόφως τὸ Διαδοχικὸν ζεῦγος μετὰ τοῦ Πριγκίπου Γεωργίου ἐπεβίβασθησαν καὶ ἄλλιν ἐπὶ τῆς Ἀμφιτρίτης ἡτίς ἐντὸς ὀλίγου ἀπῆρε, ἐνῶ ὁ Κρητικὸς οὐρανὸς ἔρριπτε σταγόνας βροχῆς διερμηνεύων τὸ πένθος τῆς θαυρούσης ψυχῆς ἀπάντων τῶν κατοίκων τῆς πολυθαβοῦς νήσου.

* * Μία γωνία τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀποτελοῦσα τῆς ὀρθοδοξίας τὸ κέντρον καὶ τῆς μελλούσης ἐθνικῆς παλλιγενεσίας τὴν κοιτίδα ἐπικαλεῖται τὴν ἄρωγὴν τοῦ Πανελληνίου. Ὁ Πανάγιος Τάφος ἀπειλούμενος ὑπὸ οἰκονομικῆς καταστροφῆς καλεῖ διὰ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων τοὺς ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξους Ἑλληνας, ὅπως προσφέρωσι τὸν ὀβολὸν των πρὸς ἀποσόβησιν τοῦ κινδύνου καὶ διάσωσιν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ὑπολήψεως.

Πρώτη ἡ ἐν Ἀθήναις ἐταιρεία «Ἑλληνισμός», ἡ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ὑπὸ τῶν ἀγιωτέρων πατριωτικῶν αἰσθημάτων ἐμφερούμενου Καθηγητοῦ τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου κ. Ν. Καζάκη καὶ τὴν ἀκάματον δράσιν τοῦ ἀκραιφνοῦς πατριώτου καὶ Γεν. Διευθυντοῦ τοῦ Γραφείου τοῦ «Ἑλληνισμοῦ» κ. Χ. Χρηστοθασιῆ μετὰ ζήλου μεριμνῶσα ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν συμφερότων, ἐψήφισεν ὡς πρῶτην αὐτῆς προσφορὰν ὑπὲρ τοῦ Παναγίου Τάφου δισχιλίαν δραχμάς. Καὶ ἕτεροι ἔρανοι διενεργηθῆσαν ὑπὸ καταρτισθείσης ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπείας ἐν Ἀθήναις.

Περὶ τὸν θά ἀπέβαιναν ἴσως νὰ προσθέσωμεν ὅτι καὶ ἡμεῖς οἱ Κρήτες ὀρείλομεν νὰ δεῖξωμεν καὶ εἰς τὴν ἐπιπέσον ταύτην, ὅτι διατηρεῖται ἀκμαῖον ἐν ἡμῖν τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα καὶ τὸ ἔθνικόν φρόνημα.

* * Δύο διακεκριμένα μέλη τῆς κοινωνίας Χανίων καὶ Ἀθηνῶν, τὸν κ. Θεοφ. Μοάτσον πρόεδρον τοῦ Δημοτ. Συμβουλίου Χανίων καὶ τὴν κ. Φωτεινὴν τὸ γένος Χατζηκώστα ἤνωσεν ὁ Ὑμέναιος. Ὁ «Σπινθηρ» χαιρετίζων τοὺς νεοσύμφους εὐχεται αὐτοῖς τὸν βίον πανευδαίμονα.

* * Ἐξεδόθη κατὰ μετὰφρασιν τοῦ γνωστοῦ ἀνατὸν φιλολογικὸν τῆς Ἑλλάδος κόσμον καὶ ἡμετέρου συνεργάτου κ. Κώστα Καιροφύλλα ἐν τῶν ὠραιότερων ποιητικῶν ἔργων τοῦ Gabriele d'Annunzio «Ἡ ῥοδοδάφνη». Ὁ d'Annunzio ἀγεμᾶτος πάντοτε ἀπὸ ὠραῖα ὄνειρα» διατυπούμενα εἰς φιλολογικὰ ἀριστουργήματα, εἶνε ὑπέροχον πνεῦμα, ὅπερ κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ μεταφραστοῦ «σκλαβώνει τὰς λέξεις καὶ κατανικᾷ τοὺς ἤχους, εἶτε ὑπὸ τὴν μαγείαν τῶν στίχων, εἶτε ὑπὸ τὴν δύναμιν τοῦ πεζογραφήματος».

Ὁ ἔξοχος Ἱταλὸς ποιητὴς εὖρον ἄριστον μεταφραστὴν ἐν τῷ κ. Καιροφύλλα ὅστις ἐφιλοτέχνισεν καὶ πλείστας ἄλλας ἐπιτυχεῖς μεταφράσεις ἔργων τοῦ Στεκέτη, καὶ ἄλλων κορυφαίων ποιητῶν.

* * Ἐξεδόθη κομψότατον ὡς πάντοτε καὶ πλούσιον εἰς ὕλην ἐκλεκτὴν καὶ εἰκόνας τὸ «Οἶκος γενεακῶν Ἡμερολόγιον» τῆς διακεκριμένης λογογράφου κ. Ἀννης Σερούτου. Τὸ «Οἶκος γενεακῶν Ἡμερολόγιον» ἀποτελεῖ ἐν τῶν ὠραιότερων καὶ ἀπαραιτήτων κοσμημάτων πάσης οἰκογενειακῆς βιβλιοθήκης.

* * Ἐξεδόθη καὶ ἐκυκλοφόρησεν εἰς πληθὺν ἀντιτύπων τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ κ. Σκόκου, τὸ ἀρχαιότερον καὶ ἐξέχουσαν κατέχον θέσιν μετὰ τῶν Ἑλληνικῶν Ἡμερολογίων. Ὁραῖαι σελίδες ἐξ ἐκλεκτοῦ χάρτου στολισμέναι μετὰ καλλιτεχνικὰς εἰκόνας καὶ τὰ ὄνοματα συνεργατῶν ἐκ τῶν γνωστοτέρων Ἑλλήνων λογογράφων καὶ ποιητῶν ἀποτελοῦσι τὸν καλλιτεχνικὸν τόμον τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ κ. Κ. Σκόκου.

* * Ἀγγέλλομεν τὴν προσεχῆ ἐκδοσιν τῆς πρώτης ποιητικῆς συλλογῆς τῆς Διευθυντρίας τοῦ «Σπινθηρος» Δ^{ος} Ἀρτεμισίας Λαυδράκη.

Εὰν αἱ ἀπὸ τετραετίας ἤδη ἐγκαιριασθεῖσαι ἐν Κρήτῃ, ὑπὸ τοὺς αἰσιωτέροισι οἰωνοῖς, ἐθνικαὶ ἐορταὶ καὶ παρηγύρεις, ἐγέννησαν αἰσθήματα χαρᾶς καὶ ἀφύπνισαν ἐλπίδας ἐθνικοῦ μεγαλείου καὶ δόξης, συντελέσαν δ' ὥστε τόσαι καρδίαι νὰ σκιρτῶσι καὶ νὰ πάλλωται, ἐπόμενον ἦτο νὰ φθάσωσιν εἰς ὑπερέντασιν τὰ αἰσθήματα ταῦτα καὶ νὰ παραμείνῃ ἀλησιμόνητος εἰς πάντας ἢ εἰς Κρήτην κάθοδος τοῦ Ἑλληνικοῦ Διαδόχου μετὰ τῆς σεπτῆς Του σελύρου, τὴν ὅποίαν δικαιοτάτα περιβάλλει ἴση πρὸς τὸν μέλλοντα βασιλεῖα λατρεία ἐκ μέρους τοῦ ἔθνους.

Ὅποσαι γενεαὶ ἀρὰ γε ὠνευρέθησαν, ἀλλὰ δὲν ἠξιώθησαν φρεῖ! νὰ ἴδωσι τῶν Ὑψηλῶν ἐπισκεπτῶν τὴν εἰς Κρήτην ἔλευσιν; Εἶθε ἢ ἔλευσις αὕτη νὰ ἦναι ὁ προάγγελος τῆς ταχείας πληρώσεως τῶν ἐθνικῶν πόθων!

Ἐὰν δὲ παραδεχθῶμεν, ὅτι τὰ τοῦ κόσμου δὲν διέπονται ὄντως ὑπὸ τυφλῆς τύχης, ἀλλ' ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας, πρέπει νὰ πιστεύσωμεν ἀκραδάντως, ὅτι αἱ ἀπώτεραι Αὐτῆς βουλαὶ εἶνε ἀρρήκτως συνδεδεμέναι μὲ εὐρύτερα ὄνειρα ἐθνικοῦ μεγαλείου. Τὰ ὄνειρα ταῦτα ἐνσαρκοῦνται μὲν εἰς πάντα τὰ μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Δυναστείας, ιδιαίτατα ὅμως εἰς τὸν Διάδοχον τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου Κωνσταντῖνον, τὸν κατελθόντα εἰς ἐπίσκεψιν τῆς μαρτυρικῆς Νήσου, ἥτις μέλλει ν' ἀποτελέσῃ ἓνα τῶν λαμπροτέρων ἀδαμάντων, οἷτινες θὰ κοσμήσωσι τὸ βασιλεῖον Στέμμα Του...

Ὑψηλοὶ τῆς Κρήτης ἐπισκέπται!

ὦ! ἐὰν ἦτο δυνατὸν οἱ ἀναριθμητοὶ μάρτυρες, οἱ διὰ τόσων κρουσῶν αἵματος ἐπὶ αἰῶνας ὅλους ποτίσαντες τὸ Κρητικὸν ἔδαφος, νὰ δίδωσι τότε τὰς τελουμένας

σήμερον ἐορτάς, ἔστε βέβαιοι, ὅτι ἡ ἀμυθὴ θὰ ἐφαίρετο εἰς αὐτοὺς οὐχὶ ὑποδεεστέρα τῆς θυσίας...

Δὲν ἤρκεσαν οὐχ' ἥττον διὰ τὰς ἐορτάς ταύτας αἱ ἐξωτερικαὶ ἐκδηλώσεις καὶ αἱ ζητωκραυγαί, δὲν ἤρκεσαν τῶν ἐνετικῶν φανῶν τὰ ποικιλόχροα συμπλέγματα οὐδὲ αἱ ἀνὰ τὴν πόλιν ἐπιχαρίτως κυματῖσαι κναρόλευκοι, ὅπως καταστῆ εἰς Ὑμᾶς μᾶλλον ἀντιληπτὸν τὸ πλημμυροῦν τὴν καρδίαν ἐκάστου Κρητοῦ αἰσθημα.

Δύναται ὅμως νὰ αισθανθῆ καὶ θὰ ἠσθάνθη βαθύτατα τὸ αἰσθημα τοῦτο ἡ μεγάλη Ὑμῶν καρδία, διότι ἐν αὐτῇ ἐγκλείονται ὅλα τὰ ἐθνικὰ αἰσθήματα καὶ ὅλαι αἱ παραδόσεις ἔθνους, τὸ ὅποιον ἐδαδούχησε τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τοῦ ὁποίου θὰ βασιλεύσητε εὐκλεῶς μ' ἅν ἡμέραν.

Τῶν ἐξωτερικῶν ἐκδηλώσεων τῆς χαρᾶς τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ, ἐπὶ τῇ ἀφίξει Ὑμῶν ἐν μέσῳ αὐτοῦ, θὰ ἦναι σογκιρητικώτεραι αἱ ἐσωτερικαὶ ἐκδηλώσεις καὶ σιωπηλαὶ δεήσεις, τὰς ὁποίας θ' ἀποθύνωσι πρὸς τὸν Ὑψιστὸν οἱ ὑπόδοξοι ἀδελφοὶ, ἐξαιτούμενοι καὶ οὗτοι τὴν ἐκ τοῦ ζυγοῦ ταχείαν αὐτῶν ἀπαλλαγὴν καὶ τὴν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν παρουσίαν Σας.

Εἶθε λοιπὸν ταχέως νὰ ἐπιστῆ ἡ ἱερὰ στιγμή, κατὰ τὴν ὅποίαν θὰ ἐκκηρῆσῃ τὸ βασιλικὸν σκάφος, ὅπως φέρῃ εἰς αὐτοὺς τὰς Ὑμετέρας Ὑψηλότητας καὶ τὸ ταξιδιὸν Σας ἐκεῖνο νὰ εἶναι ὅπως τὸ ἀλησιμόνητον τοῦτο εἰς Κρήτην, μὲ διαφυγὴ τοῦ οὐρανοῦ τὸν κναροῦν θόλον, καὶ ἐλαφρὸν τὸν ζέφυρον, καὶ γαληνιαῖα τοῦ ἀτέρμονος πόντου τὰ ὕδατα, ἐφ' ὧν ἔδολεχοδρόμησεν ἡ «Ἄμφ τρίτη» καὶ εἰσηλθεν εἰς τὸν κόλπον τῆς Σούδας τὴν 16ην Δεκεμβρίου 1902.

Γ. Παπαντωνάκης

JOSÉ MARIA HÉRÉDIA

ΗΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΜΑ

Οἱ σχοτροὶ λαμπυρίζοντας τριγύρω σὲ γρανίτες χρυαίλουρε τὴν κορυφὴ ὅπου φωτίζει ἡ δύσι, κα' ἐκεῖ μακρὰ ἀσπρίζοντας μὲ τὸν ἀφρὸ ποῦ
|παίλει
ἀρχίζει θάλασσα ἄπειρος ἐκεῖ ποῦ ἡ γῆ τελειώνει.

Γύρω εἶνε γύχτα καὶ σιγὴ. Κάθε φωλιὰ σωπαίνει, στὸ καπνισμένο ἐτρέπωσε καθένας τὸν καλῶδι, μοράχα ὁ Ἐσπερινὸς ἀντιλαλεῖ σὴ γύχτα κα' ἐρώρεται μὲ τὸ βαρὺν τοῦ Ὠκεανοῦ τὸ σάλο.

Τότε σὰν ἀφ' τὴν ἀβυσσο, τὲς ρευματιῆς, τὰ
[δάση,
ἀπὸ τοὺς λόγγους μακρὺς φωνὲς ἀντιλαλοῦρε
ἀπὸ βοσκὸς ποῦ ἐβράδυναν στὲς στάρες νὰ
|γυρίσουρ.

Ὁλόκληρος ὁ ὄριζοντας μὲς τῇ σκιᾷ βουτιέται κα' ὁ ἥλιος ἐτοιμὸς βιστος στὸν οὐρανὸν τὸν πλοῦσιο κλεῖ τὲς ἀχτίδες τὲς χρυσεὲς τῆς πλοῦσιας του
|βεργάλιας.

Κώδικας Καιροφύλας

«διαδρασιπολίται», ὡς ἀπεκάλουν οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι τοὺς δυστροποῦντας περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς τὴν πολιτείαν καθηκόντων αὐτῶν, εἰςί σήμερον παμπληθεῖς. Ἡ ἐγκατάλειψις τῆς πολιτικῆς εἰς τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος κομματάρχας καὶ εἰς τοὺς «ἐν διαφερομένους» δηλ. τοὺς ἐπιδιώκοντας ἰδιοτελεῖ συμφέροντα, εἶναι ὁ μέγιστος κίνδυνος τῆς πολιτείας καὶ τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ ἀδιαφορία εἶναι ὁ κατατρώγων τὴν πολιτείαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν σκώληξ. Ἡ πολιτεία καὶ ἡ ἐλευθερία μόνον διὰ τῆς ἀρετῆς διατηροῦνται, ὡς ἔλεγεν ὁ Montesquieu, διὰ τῆς ἀγάπης τῆς πατρίδος, ὅταν ἕκαστος πολίτης ἐκτελεῖ τὸ πρὸς τὴν πολιτείαν καθήκον αὐτοῦ μὴ ἀδιαφορῶν. «Ἐν καλῇ πολιτείᾳ, ἕκαστος πετᾷ πρὸς τὴν ψηφοφορίαν», ἔλεγεν ὁ Ρουσσώ. Δυστυχῶς σήμερον αἱ ἐκλογικαὶ στατιστικαὶ ἀποδείκνυσιν ὅτι μόνον τὰ 3/4 τῶν ψηφοφόρων ψηφίζουσιν. Οὕτω, ἐν Γαλλίᾳ, κατὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1898, ἐκ 10,799,485 ἐκλογέων, μόνον 8,191,705 ἐψήφισαν, ἤτοι μόνον 76 ο/ο. Οὕτω καὶ ἐν Γερμανίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ σχεδὸν πανταχοῦ. Ἐν Βελγίῳ ὅμως ἐξ 1.435.254 ἐκλογέων, 1.328.637 ἐψήφισαν τῷ 1894. Τοῦτο ἐξηγεῖται ἐν Βελγίῳ τοῦ ὅτι κατὰ τὸ βελγικὸν συνταγμα, ἀναθεωρηθέν ἐν ἔτει 1893, ἄρθρ. 86, ἡ ψήφος εἶνε ὑποχρεωτικῆ, τιμωρουμένου διὰ ποινῆς τοῦ μὴ δικαιολογούντος τὴν ἀπὸ τῆς ψηφοφορίας ἀποχὴν αὐτοῦ ἐκλογέως. Ἐν Κρήτῃ ἡ δεκαεξαμελής

ἐπιτροπεία τοῦ πολιτεύματος εἶχε παραδεχθῆ τὸ ὑποχρεωτικὸν τῆς ψήφου (1). Ἡ Α. Υ. ὁ πρίγκιψ Γεώργιος κατέκρινε τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποχρεωτικῆς ψήφου ὡς «πρακτικῶς ἀνεφαρμόστου», καθὼς «μετὰ τὸ πέρασ ἐκάστης ἐκλογῆς τὰ δικαστήρια θ' ἀναγκάζονται ν' ἀφίνωσιν ὅλας τὰς ἄλλας ἐργασίας των διὰ νὰ δικάζουν ἐκείνους, οἵτινες δὲν ἔλαβον μέρος εἰς τὰς ἐκλογὰς» (2). Ἄλλως τε, νομίζομεν ὅτι ὁ «ἀκούσιος ἐκλογεὺς», ὡς ὁ «ἀκούσιος ἰατρός» τοῦ Μολιέρου δὲν θὰ εἶναι τὸ πρῶτον καλοῦ ἐκλογέως.

Ἡ ἀδιαφορία καὶ ἡ ἀποχὴ δέον νὰ πολεμηθῶσι δι' ἠθικῶν μέσων. Ἡ φιλοτιμία, εὐτυχῶς, εἶναι μεγάλη ἑλληνικὴ ἀρετὴ πρὸς αὐτὴν θ' ἀποτανθῶμεν. Καὶ ἡμεῖς, οἱ νῦν ζῶντες Ἕλληνες, ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι, κατὰ τὸν Περικλῆ, δέον νὰ θεωρῶμεν τοὺς ἀδιαφόρους «οὐκ ἀπράγμονες ἀλλ' ἀχρεῖους», οὐχὶ φιλησῦχους ἀλλ' ἀχρηστούς καὶ ἐστιγματισμένους πολίτας.

(1) Ἴδε Πρακτικὰ τῆς πρὸς παρασκευὴν σχεδίου πολιτεύματος δεκαεξαμελοῦς ἐπιτροπῆς, ἐν Χανίοις 1901, σ. 22.

(2) Ἀνακοίνωσις τοῦ Πρίγκιπος Γεωργίου εἰς τὴν ἐπιτροπέαν. Ἴδε Πρακτικὰ, σ. 40 καὶ τὸ ἡμέτερον ἔργον, τὸ Κρητικὸν Συνταγματικὸν δίκαιον ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἡμέτερον καὶ τὰ τῶν ξένων κρατῶν. Ἐν Ἀθήναις 1902, σ. 34.

Νικόλαος Ν. Σοσίπολος

Υφηγητῆς τοῦ Συνταγματικοῦ δικαίου ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ. Lauréat καὶ διδάκτωρ τοῦ δικαίου τοῦ ἐν Πάρισι Πανεπιστημίου.

ΑΠΟ ΤΑΣ "ΑΣΤΡΑΠΙΑΣ,"

ΤΟ ΡΕΥΜΑ

Εἶδες τ' ἀστέρι τ' οὐρανοῦ
Ποῦ τόση λάμψη δίνει,
Ἄπὸ τὸ θρόνον τοῦ Θεοῦ
Πῶς χύνεται καὶ σβύννει;

Ἐκύτταξες τὴν ἀστραπὴν
Στὴ θύελλα τὸ βράδυ,
Μὲ γρηγοράδα ἠλεκτρικὴ
Πῶς σβύννει στὸ σκοτάδι;

Ἀκίνητ' εἶνε ἡ ἀστραπὴ
Δὲν χύνεται τ' ἀστέρι
Μπροστὰ στὸ ρεῦμα τῆς ζωῆς
Ὅπου στὸν τάφο φέρει.

ΑΠΟΓΝΩΣΙΣ

Ποτάμι ἀπειρόπλατο
Ποῦ τρέχεις μὲ μανία
Καὶ ποῦ ροχθίζεις ἄγρια
Ξεβράζοντας κρανία.

Στάσου νὰ πέσω μέσα σου
Νὰ βρῶ τὴν εὐτυχία
Εἶν' ἡ ζωὴ μας θάνατος
Κι' ὁ τάφος σωτηρία.

ΔΥΟ ΘΥΕΛΛΑΙ

Βογγᾶ ὁ ἄγριος βορριάς
Τὰ δένδρα παραδέρνει
Σκορπᾶ τὰ φύλλα τῶν στῆ γῆ
Σὰν πτώματα τὰ σέρνει.

Ὁ μολυβένιος οὐρανὸς
Ἀστράφτει ἀγριεμένος.
Σὰν τὴν Μαινάδα φαίνεται
Στὰ σύννεφα κρυμμένος.

Ταράσσεται ἀπ' τὸ βυθὸ
Ἡ θάλασσα ἡ μαύρη
Κι' ἀπελπισμένος ναυτικὸς
Στεριὰ ζητεῖ γιὰ ναῦρη.

Μὰ ὅλα στέκονται νεκρὰ
Μπροστὰ σ' ὅ τι φωληάζει
Μέσα στὰ βάθη τῆς ψυχῆς
Ποῦ αἰώνια τὴν σπαράζει.

Μενέλαος Ἰ. Λανδράκης

Τελειόφοιτος τῆς Νομικῆς

Εἰς γίγας τῆς ἰατρικῆς ἐπι-
στήμης περίοπτον κατέ-
χων θέσιν μεταξύ τῶν
ἡγεμόνων τοῦ πνεύμα-
τος, ὁ Ροδόλφος Virchow
ἐξέλιπεν ἀπὸ τῆς ζωῆς, ἀλλὰ
τὸ ὄνομά του συνδεόμενον μὲ
τὴν πρόοδον τῆς ἐπιστήμης ἀ-
νήκει εἰς τὰς δέλτους τῆς ἀθα-
νασίας.

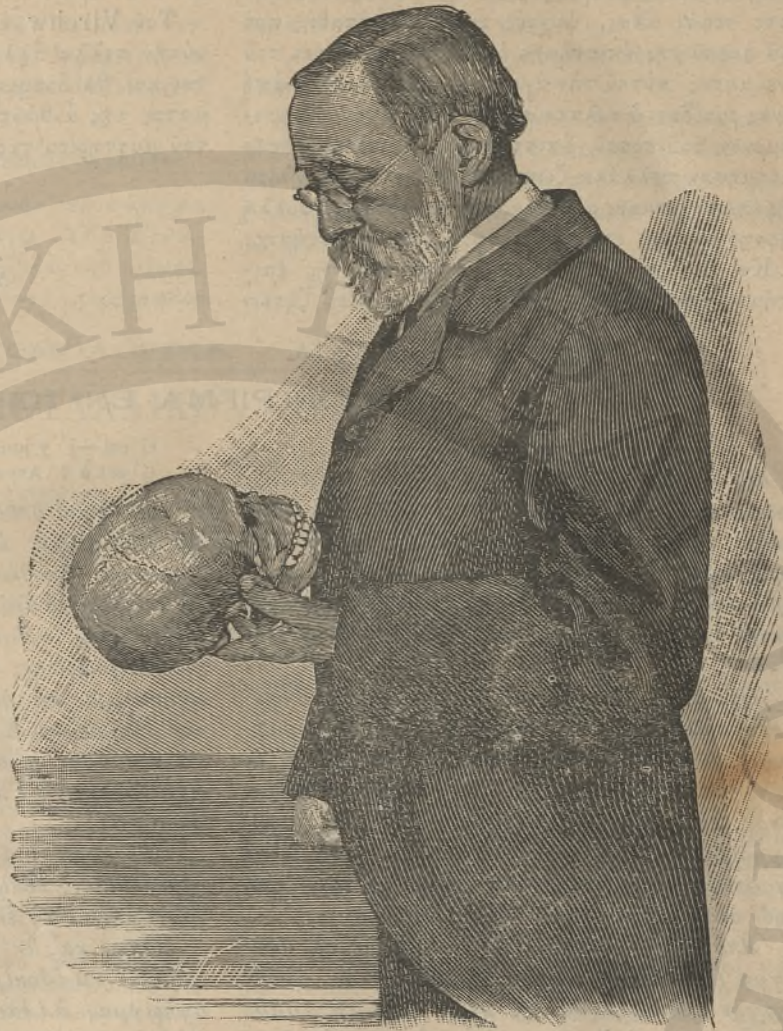
Ὁ μέγας οὗτος Γερμανὸς
ψυχίατρος καὶ ἀνθρωπολόγος,
οὔτινος τὸ ὄνομα καὶ αἱ ἐπι-
στημονικαὶ θεωρίαι πληροῦσι
τὰ γερμανικὰ τῆς ἰατρικῆς ἐπι-
στήμης συγγράμματα, ἐγεν-
νήθη ἐν Schivelbein τῆς Πο-
μερανίας κατὰ τὸ 1821, λίαν
δὲ ἐνωρὶς ἐσελάγησεν ἐν τῷ ἐπι-
στημονικῷ ὀρίζοντι, καθόσον ἐν
ἡλικίᾳ εἴκοσι καὶ πέντε μόλις
ἐτῶν κατεῖχε θέσιν Καθηγητοῦ
ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Βε-
ρολίνου.

Ὅπως ὄλαι αἱ ὑπέροχοι διά-
νοιαὶ οὕτω καὶ ὁ Virchow δὲν
ἤρχειτο νὰ ἀνακολουθήσῃ τοὺς
μέχρι τῆς ἐποχῆς του γνω-
στοὺς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τρίβους.

Ἡ ἰσχυρὰ αὐτοῦ διάνοια ἐπα-
ναστατοῦσα κατὰ πολλῶν ὑπὸ
τῆς ἐπιστήμης παραδεδεγμένων
θεωριῶν, ἐπέζητει διανοίγουσα
εὐρύτερους εἰς αὐτὴν ὀρίζοντας
νὰ ἀνεύρῃ τὴν ἀλήθειαν
καὶ πρὸς τοῦτο πολλὰς εἰσή-
γαγε καινοτομίας. Ἄλλ' ὡς
πᾶσα τολμηρὰ καὶ καινοτόμος δρᾶσις προνό-
μιούχων ἐν τῇ ἀνθρωπότητι φύσεων δημιουργεῖ
ἀντιπάλους, οὕτω καὶ αἱ νέαι ἐπιστημονικαὶ θεω-
ρίαι τοῦ Virchow ὡς ἐπαναστατικαὶ χαρακτη-
ρισθεῖσαι ἀπείρους ἐδημιούργησαν κατ' αὐτοῦ
ἰσχυροὺς ἀντιπάλους, πρὸ τῶν ὁποίων ὅμως δὲν
ἐκάμφθη, ἀλλ' ἀντεπεξῆλθε ὀπλισμένος μὲ τοῦ
ὑπερόχου αὐτοῦ πνεύματος τὸν πυρσόν.

Ἡ αἱματοπαθολογία καὶ ἡ κυτταροπαθολογία
εἶνε δημιουργήματα τοῦ Virchow, ὅστις καὶ ἀνέ-
τρεψεν ἄρδην τὰς περὶ φλεγμονῆς θεωρίας ἰδρύσας
ἰδίας ὄλως καὶ ἀντετάχθη μέχρις ἐσχάτων κατὰ τῆς
περὶ μικροβίαν θεωρίας ἀρνούμενος τὴν σημασίαν
ἣν προσέδωκαν εἰς ταῦτα. Ἴδωμεν ἐὰν ἐπὶ τοῦ
σημείου τούτου τὸν δικαίωσιν ἢ ὑστεροφημίαν.

Ὁ Virchow δὲν ἦτο μόνον τῆς ἐπιστήμης
σοφὸς καὶ ἀκάματος ἐργάτης, ὑπῆρξε καὶ πολιτι-
κὸς περινούστατος, ἀνεγνωρισμένος δὲ ἡγέτης
τῆς μερίδος τῶν φιλελευθέρων εἰς τὸ Γερμανι-
κὸν Κοινοβούλιον. Ὡς δὲ ὑπῆρξε φιλόσοφος εἰς
τὰς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας του ὑπῆρξε τοιοῦτος

R. VIRCHOW

καὶ κατὰ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ σταδιοδρομίαν,
καθ' ἣν ἐνθουσιωδῶς ὑπερεμόχησε τῆς περὶ γε-
νικοῦ ἀφοπλισμοῦ καὶ παγκοσμίου εἰρήνης ἰδέας.

Ἄλλ' ὁ πολιτικὸς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀπορροφήσῃ
τὸν ἐπιστήμονα καὶ ὁ Virchow ἀπερχόμενος τοῦ
Κοινοβουλίου, ἐν ᾧ ἰσχυρὸν ἀντιμετώπιζεν ἀντί-
παλον τὸν Bismarck, ἐπανήρχετο εἰς τὸ ἐργα-
στηρίον του, περιεβάλλετο τὴν ἐσθῆτα τοῦ ἐρ-
γαστηρίου καὶ ἤρχιζε πάλιν ἀναδιφῶν τὴν βιβλι-
οθήκην του καὶ ἐξετάζων τὸ αἷμα, τὰ κύτταρα,
τοὺς ἐγκεφαλικούς λοβοὺς καὶ τὰ κρανία. Ἡ πα-
ραβετομένη εἰκὼν τοῦ μεγαλοφυῶς τούτου ἀν-
δρός παρέχει ἔξοχον αἰσθητικὴν ἐντύπωσιν ἰδίαν
εἰς τὰς μεμνημένους εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἀνθρω-
πολογικῆς ἐπιστήμης. Προσηλῶν ὁ σοφὸς γέρον
τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ κρανίου φαίνεται οἷον ἐπροσ-
παθῶν νὰ διεισδύσῃ διὰ τῶν ὀμμάτων τῆς ψυ-
χῆς εἰς τὸ μυστήριον, ὅπερ κρύπτει ἡ διάπλασις τοῦ
κρανίου τούτου καὶ ἐξουδετερῶν διὰ τῆς σκέψεως
τὸν πυκνὸν πέπλον τοῦ μυστηρίου, νὰ ἀνεύρῃ κά-
τωθεν αὐτοῦ τὴν λύσιν μυρίων προβλημάτων σχε-

τικῶν πρὸς τὴν λειτουργίαν τῆς ἐν τῇ ὀστεινῇ ἐκείνῃ θήκῃ περικλειομένης ἄλλοτε ὕλης. Ἄλλ' ὁ ὀστέινος οὗτος «νάρθηξ», ὁ περικλείσας ἴσως ἄλλοτε σοφὰς ἰδέας, ψυχρὸς τῶρα καὶ ἀπαθὴς πρὸ τοῦ σοφοῦ τῆς ἐπιστήμης ἐργάτου, ἐπαυξάνει τοῦ πνεύματος αὐτοῦ τὴν ἀγωνίαν, προδιδόμενην ἀπὸ τινος ρυτίδας διαυλακούσας ἐλαφρῶς τὸ συνοφρυούμενον τοῦ σοφοῦ ἐπιστήμονος μέτωπον, ὅπερ ἐκόσμησαν πολλαίαι ζωηραὶ ἀνταύγειαι τοῦ ἡλίου τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας καὶ περιέβαλλον φυλλὰ δάφνης φουίσης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ἐπιστήμης.

Καὶ βυθίζει τὸ βλέμμα ὁ ἀκάματος τῆς ἐπιστήμης ἐργάτης ἐπὶ τοῦ ἀψύχου κρανίου ζητῶν

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΤΟ ΣΦΥΡΙΓΜΑ ΕΝ ΤΩΙ ΘΕΑΤΡΩΙ

(Συνέχειαν ἴδε τεῦχος Ζ' σελ. 100)

Εἰς ἔν τῶν προηγουμένων φύλλων τοῦ ἀρὰ χεῖρας περιοδικοῦ δημοδοῦντος περὶ τοῦ σφυρίγματος ἐν τῷ θεάτρῳ εἶπομεν ὅτι μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ρωμαϊκῆς αυτοκρατορίας κατηγορήθη καὶ τὸ σφύριγμα, ὅπερ ἐπαυροῦσθε καὶ πάλιν ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Σφειδόνης.

Ἦτο τότε ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν οἱ Παρισιοὶ ἐπετίθεντο δι' ἡσμάτων κατὰ τῶν ἐν τοῖς πράγμασι καὶ τῶν ἀνλικῶν. Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ἐπιθέσεως δὲν ἦτο ἀποτελεσματικόν, τοῦτου ἕνεκα κατέφυγον καὶ εἰς τὸ σφύριγμα δι' οὗ ὑπεδέχοντο πᾶσαν ἐν τοῖς ὁδοῖς ἐμφάνισιν ἰσχυρότος εὐπατρίδου ἢ ἀνλικῶ, μηδ' αὐτῶν τῶν κυριῶν ἐξαιρουμένων.

Ἀπὸ τῶν ὁδῶν καὶ τῶν πλατειῶν τὸ σφύριγμα εἰσῆχθη ἐν τῷ θεάτρῳ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν τῆς Σφειδόνης, ἦτοι περὶ τὰ 1650. Ἐν τούτοις, ὁ Ρακίρας, διὰ τὰ πειράξῃ ἴσως τὴν ἐν τῇ φιλολογοίᾳ ἐχθρόν του Φορτερέλ, ἢ καὶ ἐξ ἀγνοίας, ὅπερ ἀπίθανον, θέλει τὴν γένεσιν τοῦ σφυρίγματος κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς παραστάσεως ἐνὸς ἔργου τοῦ Φορτερέλ, τιτλοφορημένου «L'Aspar» δοθεῖσαι κατὰ τὸ 1680, τριάκοντα δηλαδή ἔτη μετὰ τὴν πραγματικὴν εἰσβολὴν τοῦ σφυρίγματος ἐν τῷ Γαλλικῷ θεάτρῳ.

Τὸ ἐπίγραμμα δι' οὗ ἐπιρροῖται ὁ Ρακίρας εἰς τὴν χάριν τοῦ δυστυχοῦς Φορτερέλ τὴν πρῶτην ἐμφάνισιν ἢ ἀκριβέστερον εἰπεῖν, τὸ πρῶτον ἀκονισμὸς τοῦ σφυρίγματος, ἔχει ὡς ἐξῆς:

Ces jours passés, chez un vieil histrion,
Un chroniqueur émit la question
Quand dans Paris commença la methode
De ces sifflets qui sont tant à la mode.
Ce fut, dit l'un aux pièces de Boyer ;
Gens, pour Pradon, voulurent parler.
— Non, dit l'acteur, je sais toute l'histoire,
Qu'en peu de mots je vais vous débrouiller.
Boyer apprit au parterre à bâiller ;
Quant à Pradon, si j'ai bonne mémoire,
Pommes sur lui volèrent largement ;
Mais quand sifflets prirent commencement,

νὰ συλλάβῃ μίαν ἀλήθειαν φευγαλέαν, περυγίζουσαν μακρὰν μόλις προσπελάσῃ εἰς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα!

Τοῦ Virchow ἡ διάνοια ἐνεκρώθη, ἀλλὰ μετ' αὐτὴν πολλὰ ἄλλα ἰσχυρὰ ὡς ἐκείνη δοκιμάζονται καὶ θὰ δοκιμασθῶσι πρὸς λύσιν τοῦ προβλήματος τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως καὶ ἀποκάλυψιν τοῦ μυστηρίου τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς.

Σ. Γ. Βλαβιανός

Ψυχίατρος καὶ Νευρολόγος.
Διευθυντὴς τῆς «Ψυχιατρικῆς
Ἐπιθεωρήσεως» Ἀθηνῶν.

C'est—j' y jouais, j' en suis témoin fidèle—
C'est à l' Aspar du sieur de Fontenelle.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Φορτερέλ δὲν ἔμεινε μὲ σταυρωμένα τὰ χεῖρα ἐπικρίτων τὰς Ἑλληνικῆς καὶ Ρωμαϊκῆς ὑποθέσεως τραγωδίας τοῦ Ρακίρα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ θεάτρου, λέγει(1) περὶ τῶν ἡρώων του τὰ ἐξῆς: «Διατί οἱ ἥρωες αὐτοὶ δὲν μᾶς προξερῶν γέλωτας; διότι δὲν εἴμεθα σοφοί, διότι ἀγροῦμεν τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων. Χρειαζοῦνται πεπαιδευμένοι διὰ τὰ γέλωσιν μ' αὐτοὺς τοὺς ἥρωας. Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀρκετὰ γελοῖον, ἀλλὰ λείπουν οἱ γέλωσται».

»Τὶ διάβολο! ἐπιφωνεῖ ὁ υἱὸς τοῦ Ρακίρα, Λουδοβίκος, τόσῳ πολὺν τοῦ κάθισε ἔς τὸ στομάχι ἐκείνο τὸ ἐπίγραμμα;»

Ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, εἶναι πολὺ πιθανὸν τὰ ἐδοκίμασε καὶ ὁ Φορτερέλ τὴν ἐστὶ σφύριγμα, ἀλλὰ δὲν ἦτο αὐτὴ ἡ ἀφορμὴ τῆς γεννήσεως τοῦ ἀπαιτιοῦ αὐτοῦ ἀποδοκιμαστικοῦ μέσου ἐν τῷ θεάτρῳ.

Ἡ εἰσαγωγή τοῦ σφυρίγματος ἐν τῷ Γαλλικῷ θεάτρῳ ἤρchiσε τὰ ἐμβάλη εἰς ἀνησυχίας τοὺς συγγραφεῖς. Τὰ ἔργα τῶν διέτρεχον τὸν ἔσχατον κίνδυνον. Οἰονδήποτε ἔργον ἦτο πλέον εἰς τὴν διάθεσιν δέκα ἢ δέκα πέντε συριστῶν. Ὁ Μποναλὸς πρῶτος, καίτοι δὲν ἦτο ἄρθρωπος τοῦ θεάτρου, ἔρρηξε κραυγὴν. Ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμ. IX σατύρᾳ του (L' auteur à son Esprit) προβλέπων τὴν ἐπίδρασιν ἣν θὰ εἶχε τὸ σφύριγμα εἰς τὰ φιλολογικὰ ἔργα, ἐκφράζει τοὺς περὶ τούτου φόβους του ὡς ἐξῆς:

Un clerc pour quinze sols, sans craindre le holà,
Peut aller au parterre attaquer Attila,
Et, si le roi des Huns ne lui charme l'oreille,
Traiter de Visigoths tous les vers de Corneille.

Πλὴν τίποτε δὲν ἴσχυσε πρὸς κατάργησιν τοῦ σφυρίγματος τὸ ὅποσον καὶ παρά τινῶν ἔθε-

(1) De Fontenelle dans son Histoire du théâtre

ωρήθη ὡς σωτήριον μέσον πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἄλλης, φοβερωτέρας αὐτῆς, πληγῆς τοῦ θε-
άτρου, τῶν κλαχέρ

Αὐτὸς ὁ Μποναβό, λησμονῶν τί εἶπεν ἐν τῇ προαναφερθείσῃ σατῆρᾳ του, προκειμένου περὶ τῶν κλαχέρ αὐτῶν, ὡς μόνον ὄπλον κατ' αὐτῶν θεωρεῖ τὸ σφύριγμα :

C'ert un droit qu' à la porte on achète en entrant.

Ὅπως δὴ ποτε, καλὸν ἢ κακὸν, τὸ σφύριγμα διετηρήθη ἐν τῷ Γαλλικῷ θεάτρῳ Ὁ «'Espir-
rhes» καὶ ὁ «Βασιλεὺς διασκεδάσει», τοῦ Οὐγκὼ
διέστησαν παρωλεθρία διὰ τοῦ σφύριγματος

κατὰ τὰς πρώτας αὐτῶν παραστάσεις. Ἄλλα
ἔργα διακεκριμένα τῆν αὐτῆν ἔσχον τόχην,
ἀγρίως συριχθέντα ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν τῶν μαι-
ρομένων ἀντιπάλων των.

Ἄλλα καὶ πολλοὶ ἠθοποιοὶ οὐκ ὀλίγον ἐ-
μαρτύρησαν συριχθέντες.

Παρ' ἡμῖν τὸ σφύριγμα, ἢ ἐφεῆρσις αὐτῆ
τῶν προγόνων μας, ἔχει καταργηθῆ ἀπὸ πολ-
λοῦ ἀντικατασταθεῖσα διὰ τοῦ ἀπαισίου μα-
ξιλαρώματος, ὅπερ δύναιται νὰ θεωρηθῆ
ὡς ἐφεῆρσις Καρριβάλων.

Ν. Ι. Λάσκαρης

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ

ΜΕΤΑΛΛΙΚΟΝ ΝΟΜΙΣΜΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΥΤΟΥ ΑΝΕΛΙΞΙΣ

ΜΟΝΟΜΕΤΑΛΛΙΣΜΟΣ — ΔΙΜΕΤΑΛΛΙΣΜΟΣ

ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑ

«δεῖ δὴ χρημάτων καὶ
ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι
τῶν δεόντων γενέσθαι»

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

Πάντες καὶ πᾶσαι σπουδαίας δίδομεν σημα-
σίαν εἰς τὸ μικρὸν καὶ ποικίλως στίλβον
ἐκεῖνο ἀντικείμενον—τὸ ὁποῖον μετὰ κόπου
πνευματικῆς ἢ σωματικῆς ἀποκτῶντες ἐπιμε-
λῶς φυλάττομεν, μεθ' ὅλην τὴν ἀμφίβολον αὐ-
τοῦ καθαριότητα—ἐντὸς πολυτελῶν ἐκ δέρμα-
τος ἢ ἐλαφάντιδος βαλαντίων καὶ τὸ ὁποῖον
πίπτει ἐνίοτε ἐκ τῶν χειρῶν μας δὲν ἀπαξι-
οῦμεν νὰ κύψωμεν καὶ ἐκ τοῦ βορβοροῦ τῶν
ὀδῶν ἀκόμη νὰ ἀναλάβωμεν. Δὲν πιστεύομεν
νὰ προσεβάλομεν τὴν ἀβρότητα τῶν ἀναγνω-
στριῶν μας, αἵτινες δὲν θὰ ἀρνηθῶσιν ἴσως ὅτι
θὰ συνέβη ποτὲ κατὰ τὸν βίον των νὰ ὦσι
πρὸς στιγμὴν ἔστω ὑποκλινέσθαι πρὸ
τοῦ μικροῦ χρυσοῦ νομίσματος, τὸ ὁποῖον ἐκ
τοῦ ἀνεωγμένου βαλαντίου τῶν ἐκυλίσθη πρὸ
τῶν ποδῶν των καὶ ὅτι δὲν ἀπνηξίωσαν νὰ
ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μετ' αὐτοῦ ἢ μικρὰ χειροκτι-
οφόρος χεῖρ των!

Περὶ αὐτοῦ λοιπὸν τοῦ σκληροῦ μικροῦ δε-
σπότη τοῦ καταδιάλλοντος μέχρι τῆς βορβο-
ρώδους ὁδοῦ τὴν ἐπιμελεμένην χεῖρα, ἀλλὰ
καὶ καταρρίπτοντος διὰ τῆς ἀπουσίας του πολ-
λὰς πτερυγοφόρους ἐλπίδας καὶ διαλύοντος
πολλὰ ροδοῦφῃ ὄνειρα, περὶ τοῦ μικροῦ αὐτοῦ
στρογγύλου ἀντικειμένου περὶ τοῦ ὁποίου θὰ
ἔλεγέ τις ὅτι ἔλαβε τὸ στρογγύλον σχῆμα ἵνα
μὲ ταχύτητα τροχοῦ ἐκφεύγῃ τῶν χειρῶν μας,
ὡς εἴπωμεν ὀλίγα τινὰ, ἀφοῦ ἀποτελῆ τὴν κι-
νητήριον τῆς ἀνθρωπότητος δύναμιν

Ἡ χρῆσις τοῦ νομίσματος «ἐξ ἀνάγκης ἐπο-
ρίσθη» — λέγει εἰς τὰ «Πολιτικά» αὐτοῦ ὁ φι-
λόσοφος Ἀριστοτέλης ὁ ἐρευνητὴς τὴν ἀρχὴν
τούτου—καθότι ἄμεσος μὲν γενεσιουργὸς αὐ-
τοῦ λόγος ὑπῆρξεν ἡ ἀνταλλαγὴ, ἔμμε-
σος δὲ ὁ καταμερισμὸς τῶν ἔργων. Καὶ
δυντὸς τὴν ἀρχέγονον κοινωνίαν εὐρίσκειμεν
αὐτάρκη, ἀγνοοῦσαν τὴν λέξιν καταμερι-
σμὸς. Ἐκαστὸς παρεσκεύαζε διὰ τῶν ἰδίων
του δυνάμεων καὶ δι' ἑαυτὸν μόνον τρο-
φήν, ἐνδυμασίαν, κατοικίαν καὶ πάντα ἐν γέ-

νει τὰ χρεῖωδῃ. Ἀκολούθως κατενοήθη ἡ ἀ-
νάγκη τοῦ καταμερισμοῦ τῶν ἔργων ἐξ οὗ αἱ
σήμερινα εἰδικότερες, φυσικὸν δὲ ἐ-
πακολούθημα τοῦ καταμερισμοῦ ὑπῆρξεν ἡ ἄ-
μεσος ἀνταλλαγὴ τῶν διαφόρων χρεῖω-
δῶν Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ἄμεσον τῆς ἀνταλλαγῆς
παρεῖχε δυσυπερβλήτους δυσχερείας, καθόσον
ἀφ' ἐνὸς μὲν αἱ βουλῆσεις τῶν συναλλασσομέ-
νων δὲν συνηντῶντο πολλακίς, τούτέστιν ὁ ἐπι-
θυμῶν νὰ ἀποκτήσῃ ἐπὶ παραδείγματι σίτον
παρέχων ἀντ' αὐτοῦ δέρμα συνήντα πολλοὺς
παρέχοντας σίτον ἀλλὰ μὴ ἔχοντας ἀνάγκην
δέρματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἱ ἀξίαι τῶν ἀνταλλασ-
σομένων εἰδῶν δὲν ἀντεπεκρίνοντο διὰ τὸ ἀδι-
αίρετον ἀμφοτέρων ἢ ἑκατέρων αὐτῶν π χ ὁ
ἔχων ἀνάγκην σμικρᾶς ποσότητος σίτου καὶ
μὴ δύναμενος νὰ παρέξῃ πρὸς ἀνταλλαγὴν ἢ
βοῦν ἔχοντα ἀσυγκρίτως μεγαλυτέραν ἀξίαν
ἢ δύναται νὰ ἱκονοποιήσῃ τὴν ἀνάγκην ταύτην
ἔνεκα τοῦ ἀδιαιρέτου τοῦ πρὸς ἀνταλ-
λαγὴν παρεχομένου βροῦ καὶ ἐξ ἄλλου πλεῖ-
σται ἄλλαι δυσχερείαι ἀπὸ ποικίλων ἀπόψεων
ὅτι ἡ τοῦ δυσμετακομίστου, εὐαλλοιώτου κτλ.
τῶν ἀνταλλασσομένων εἰδῶν, ἐπονοήθη ὡς ἐκ
τῆς ἀνάγκης ἡ ἔμμεσος ἀνταλλαγὴ ἦ-
το ἡ διὰ μεσάζοντος ἀνταλλακτικοῦ ὄργανου
πληροῦντος πάσας τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἀνταλ-
λαγῆς. Τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ νόμισμα, ὅπερ
ὡς ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὴν ἀξίαν ἀμφο-
τέρων τῶν ἀνταλλασσομένων εἰδῶν ἐκλήθη
ὑπὸ τῆς οἰκονομολογικῆς ἐπιστήμης μέτρον
τῶν ἀξιών.

Ἄλλὰ τὸ νόμισμα δὲν ὑπῆρξεν ἐν ἀρχῇ οἷον
εἶνε σήμερον παρὰ τῷ πεπολιτισμένῳ κόσμῳ.

Οἱ Σῖναι μετεχειρίζοντο ὡς νόμισμα τὸ τέιον,
οἱ Μεξικανοὶ τὸ cacao, οἱ Ρῶσοι μέχρι τοῦ Με-
γάλου Πέτρου τὰς βύρσεις, οἱ κάτοικοι τῆς Βιο-
γινιάς τὸν ταμβάκον καὶ τὰ τοικνοφυλλα, οἱ
τῆς Νέας Γῆς τὸν ξηρὸν βακαλάον, οἱ Ἰνδοὶ
σάκχαριν καὶ καὶ ὄρυζαν, οἱ Σκῶτοι, κατὰ τὴν
μαρτυρίαν τοῦ Ἀδάμ Σμιθ, σιδηροὺς ἴλους, οἱ
κάτοικοι τῶν νήσων Φιδζι, κατὰ τὸν Stanley,
ὀδόντας θαλαινῶν, ὧν οἱ ἐρυθροὶ εἶχον εικοσα-
πλασίαν ἀξίαν τῶν λευκῶν, οἱ Ἀδυσσῖνοι τὸ
ἄλας, οἱ Ἰνδοσῖναι τὰ λεγόμενα cauris, ἦτοι
κογχύλια, εὐρισκόμενα εἰς τὰς ἀκτὰς τῶν νή-

σων Μαλδιδών, ἅτινα καὶ σήμερον εὐρίσκονται ἐν χρῆσει εἰς μέγα μέρος τῆς Ἰνδικῆς δια τὰς μικρὰς δοσοληψίας ἔχοντα κατὰ 200 ἀξίαν 10 λεπτῶν, οἱ Καρχηδόνιοι μετεχειρίζοντο, κατὰ τὸν Πλάτωνα, μικρὰ τεμάχια δέρματος, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐνεκλείετο ἀντικειμένον τι ἄγνωστον τοῖς πᾶσι, γνωστὸν δὲ μόνον εἰς τοὺς κατασκευαστὰς τοῦ μικροῦ τούτου δέματος, οἱ δὲ Αἰθίοτες λίθους ἐγγεγλυμένους· οἱ Ρωμαῖοι κατὰ μὲν τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους βοῦς μόνον καὶ πρόβατα, βραδύτερον δὲ εἰσήγαγον τὸν χαλκὸν ἀλλ' ἀκατέργαστον καὶ τέλος οἱ Ἕλληνας μετεχειρίζοντο ἐν Ἀθήναις μὲν χαλκὸν, ἐν Σπάρτῃ σίδηρον, προὔξει δὲ δέρματα, βοῦς καὶ ἐνίοτε ἀνδράποδα.

«Ἐνθεν ἄρ' οἰνίζοντο καρρηχομώντες Ἀχαιοί,
ἄλλοι μὲν χαλκῶ, ἄλλοι δ' αἰθωνί σιδήρῳ,
ἄλλοι δὲ ρινοῖς, ἄλλοι δ' αὐτῆσι βόεσσιν,
ἄλλοι δ' ἀνδραπόδεσσι»

(Η. 472 Ἰλιάδος).

Οἱ βόες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐχρησίμευον ἐν Ἑλλάδι ὡς μέτρον ἀξιών καὶ οὐχὶ ὡς ὄργανον ἀνταλλακτικόν, ἢ ἀξία ἑκάστου πωλουμένου ἢ ἀγοραζομένου ἀντικειμένου συνεκρίνετο πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ βοῦς· ὁ Γλαῦκος ἀντήλλαξε μετὰ τοῦ Διομήδους πρὸς ἐνδείξιν ψιλίας ὄπλα

Χρῆσα χαλκείων, ἑκατόμβοι ἑνεαβοίων
(Ζ 235 Ἰλιάδος).

ἦτοι ἔδωκε χρυσᾶ ἀξίας ἑκατὸν βοῶν καὶ ἔλαβε χαλκᾶ ἀξίας ἑννέα βοῶν.

Βραδύτερον προαγομένου τοῦ πολιτισμοῦ τὸ ὡς ἀνταλλακτικὸν ὄργανον χρησιμεῖον μέταλλον ἤρξατο λαμβάνον ὠρισμένον σχῆμα καὶ μορφήν καὶ οὕτως ἔχομεν τὸ μεταλλικὸν νόμισμα χαρακτηρισθὲν λίαν προσφύως ὑπὸ τοῦ μεγάλου Σκότου οἰκονομολόγου Adam Smith ὡς ἄμαξα δ' ἢς μετακομίζονται τὰ χρεῖώδη.

Τὸ μεταλλικὸν νόμισμα προετιμήθη παντὸς ἄλλου, διότι συγκεντροῖ ἀπάσας τὰς ιδιότητας μεσηπτικοῦ ἀνταλλακτικοῦ ὄργανου καθότι ἔχει πραγματικὴν ἀξίαν, εἶνε πολύτιμον, σπάνιον, ἀναλλοίωτον, ἐξυπηρετοῦν οὕτω τὴν ἀποταμίευσιν, ἐκπροσώπει διὰ μικροῦ βάρους μεγάλην ἀξίαν καὶ συνεπῶς εἶνε εὐμετακρίστον καὶ σύγκειται ἐξ ὁμογενῶν μορίων· καὶ εἶνε μὲν ἀληθές ὅτι τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα περιέχουσι καὶ χαλκὸν, τὰ δὲ χαλκᾶ μόλυβδον καὶ ψευδάργυρον, ἀλλὰ τοῦτο γίνεται ὅπως τὸ νόμισμα ἀποκτήσῃ μεγαλτέραν σκληρότητα καὶ ἀντοχήν.

Πρῶτοι οἱ Σῖναι ἔκαμαν χρῆσιν τοῦ μεταλλικοῦ νομίσματος κυκλοφοροῦντες τοῦτο ἐν τῷ Οὐρανίῳ κράτει ἀπὸ τοῦ 1700 π. Χ. ἐνῶ ἐν Ἑλλάδι καὶ λοιπαῖς χώραις ἦτο ἄγνωστος ἢ χρῆσις αὐτοῦ. Τοῦ ἔτους 1700 π. Χ. Σινικὰ νομίσματα χρυσᾶ, ἀργυρᾶ καὶ χαλκᾶ εὐρίσκονται σήμερον εἰς τὸ Βρεττανικὸν μουσεῖον. Τὰ σημερινὰ σινικὰ κερμάρια ὀνομαζόμενα σαπέκ κατασκευάζονται ἐκ χαλκοῦ, ἔχουσι σχῆμα τετράγωνον στρογγυλούμενον ἐκ τῆς χρήσεως, περῶνται δὲ διὰ τινος ἐν τῷ μέσῳ εὐρισκομένης ὁπῆς εἰς νῆμα στερεὸν σχηματίζοντα οὕτω ὄρθαθους ἐξ 100 σαπέκ, οἷτινες κρεμῶνται ἀπὸ τῆς ζώνης τῶν Σινῶν καὶ ἔχουσιν ἑκάστος ἀξίαν πέντε δραχμῶν.

Χίλια ἔτη μετὰ τοὺς Σῖνας ἔκοψαν μεταλλικὸν νόμισμα οἱ Λυδοί, περὶ ὧν ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος τὰ ἑξῆς: «Πρῶτοι δὲ ἀνθρώπων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν νόμισμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κο-

ψάμενοι ἐχρήσαντο». Οἱ Λυδοὶ ἐνεκα τοῦ ἐν τῇ πατρίδι τῶν διενεργουμένου ἐμπορίου εἶχον μεγάλην ἀνάγκην ἀνταλλακτικῶν ὀργάνων καὶ ἐκ τούτου ἐγεννήθη ἡ ἰδέα ὅπως τὰ τεμάχια τοῦ μετάλλου, ἅτινα μέχρι τοῦδε εἶχον λάθει μορφήν ὀβελίσκου ἀντὶ τοῦ προῖν ἀμόρφου ὄγκου, σημαίνωνται ὑπὸ τῶν ἀρχῶν δι' ἐμβλήματα ἐπικυροῦντος τὴν γνησιότητα τοῦ μετάλλου καὶ τὸ βᾶρος αὐτοῦ.

Τῷ 700 π. Χ. ἐκόπησαν τοιαῦτα νομίσματα ἐπὶ τοῦ βασιλέως τῆς Λυδίας Γύγου, εἶχον δὲ σχῆμα ὀβειδοῦς σφαιριδίου ἢ πλίνθου καὶ ἔφερον τύπον ἐπὶ τῆς μιᾶς ὄψεως. Μετὰ τοὺς Λυδοὺς πάντες οἱ Ἕλληνες τῶν Ἰωνικῶν ἀποικῶν καὶ οἱ κατοικοῦντες τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἔκοψαν νόμισμα διδαχθέντες ὑπὸ τῶν Φοινίκων, μεθ' ὧν εὐρίσκοντο εἰς ἐμπορικὰς σχέσεις.

Ὁ Ἀριστοτέλης ἀναφέρει σχετικῶς πρὸς τὴν γένεσιν τοῦ νομίσματος τὰ ἑξῆς: «Δύο πρὸς τὰς ἀλλαγὰς τοιοῦτόν τι συνέθεντο πρὸς σφᾶς αὐτοὺς διδοῦναι καὶ λαμβάνειν, ὃ τῶν χρησίμων αὐτὸ ὃν εἶχε τὴν χρεῖαν εὐμετακρίστον πρὸς τὸ ζῆν, οἷον σίδηρος καὶ ἀργυρος, κἂν εἴ τι τοιοῦτον ἕτερον, τὸ μὲν πρῶτον ἀπλῶς ὀρισθὲν μεγέθει καὶ σταθμῷ, τὸ δὲ τελευταῖον καὶ χαρακτῆρα ἐπιβαλόντων, ἵνα ἀπολύσῃ τῆς μετρήσεως αὐτοῦς· ὁ γὰρ χαρακτῆρ ἐτέθη τοῦ ποσῶ σμείων». (Πολιτικά Α' 9).

Ἐν Αἰγίνη ιδρύθη τὸ πρῶτον εὐρωπαϊκὸν νομισματοκοπεῖον ὑπὸ τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀργουὺς Φεΐδωνος καὶ ἐνταῦθα ἐκόπησαν νομίσματα ἐκ πολυτίμων μετάλλων.

Ἐν Ἀθήναις τὰ πρῶτα νομίσματα ἐκόπησαν κατὰ τὸν Πλούταρχον ἐπὶ Θηοῦς καὶ οὐχὶ ἐπὶ Σόλωνος, ὅστις μετὰ 30 ἔτη μετεροῦθμισε μόνον τὸ νομισματικὸν σύστημα.

«Ἐκοψε δὲ καὶ νόμισμα βοῦν ἐγχαράξας ἢ διὰ τὸν Μαραθῶνιον ταῦρον ἢ διὰ τὸν Μίνω στρατιηγὸν ἢ πρὸς γεωργίαν τοὺς πολίτας παρακαλῶν». (Πλούταρχου Θησεύς Χ.Χ. V. 26)

Μετὰ τοὺς Ἕλληνας οἱ Ρωμαῖοι ἐπὶ τοῦ πρωτελευταίου βασιλέως αὐτῶν Σερουίου Τυλλίου ἔκοψαν ὀρειχάλκινον νόμισμα, χαράξαντες ἐπ' αὐτοῦ τὸ βᾶρος καὶ τὴν παράστασιν ζῶου, πολὺ δὲ μετέπειτα (269 π. Χ.) ἔκοψαν καὶ ἀργυρᾶ τοιαῦτα. Τὸ πρῶτον νομισματοκοπεῖον τῆς Ρώμης ιδρύθη ἐν τῷ ναφ τῆς Juno Moneta, ἐξ οὗ καὶ τὰ νομίσματα ὀνομασθήσαν moneta, καὶ κοινῶς μονέδα.

Ἡ χρῆσις τοῦ μεταλλικοῦ νομίσματος ἐγενικεύθη ἐν Εὐρώπῃ, ἀλλὰ μέχρι τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς ὁ ἀργυρος ἐπρωτοστάτει ἐν τῇ κατασκευῇ αὐτοῦ, καθότι ὁ χρυσὸς εἶχεν ἐκλείπει ἀπὸ τῆς καταλύσεως τοῦ Δυτικοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους, ὅτε τὸ πλεῖστον τῶν χρυσοῦν νομισμάτων εἶχε διοχρευθεῖ διὰ τοῦ ἐμπορίου εἰς τὰς Ἰνδίας, τὴν Κίναν καὶ μόνον εἰς τὴν Βυζαντινὴν αὐτοκρατορίαν διεσώζετο σέβαστος ἀριθμὸς χρυσοῦν νομισμάτων. Ἐκ δὲ τοῦ Βυζαντίου εἰσήχθη καὶ ἡ χρῆσις τοῦ χρυσοῦ νομίσματος εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην τὸν 13ον αἰῶνα διὰ τῶν κατὰ καιροὺς Σταυροφόρων διελθόντων δι' αὐτοῦ. Χρυσᾶ νομίσματα ἐκόπησαν ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ε'. Σταυροφορίας Φρειδερίκου τοῦ Β', ἐπανελθόντος ἐκ Βυζαντίου. Μετὰ ταῦτα ἐκόπησαν ἐν Φλωρεντίᾳ τὰ ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτῆς κληθέντα φλωρίνια, βραδύτερον ἐν Ἐντῆ τὰ τσεκίνια, ἐν Ἀγγλίᾳ αἱ πένναι κτλ. καὶ οὕτω μεσοῦντος τοῦ 14. αἰῶνος οἱ πλείστοι

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗ: ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΤΡΑΤΕΥΜΑΤΩΝ
 Η Α.Β.Χ. Ο ΠΡΙΓΚΗΝ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΡΟ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΗΣ ΧΗΡΟΦΥΛΑΚΗΣ

τῶν ἡγεμόνων τῆς Δύσεως εἶχον λάβει τὸ δικαίωμα παρὰ τῶν αὐτοκρατόρων νὰ κόπτωσι χρυσὰ νομίσματα· καὶ ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ νομισματικὴ ἱστορία τῆς σημερινῆς Εὐρώπης. Ἄλλ' ἐπειδὴ συνεπεία τῶν Σιαυροφοριῶν ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη ἐλθοῦσα εἰς ἐπιμιξίαν μετὰ τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν διενήργει μετ' αὐτῶν ζωνρὸν ἐμπόριον, μόνη δὲ πηγὴ χρυσοῦ διὰ τὴν Εὐρώπην ἦτο τὸ μετὰ τῶν λαῶν τούτων ἐμπόριον καὶ τὰ εἰς τὴν βόρειον Ἀφρικὴν ὑπάρχοντα χρυσορυχεῖα, ὁ τότε χρυσοῦς δὲν ἐπήρκει πρὸς κατασκευὴν ἀρκούντων διὰ τὸ ἐμπόριον χρυσοῦν νομισμάτων.

Τὴν ἔλλειψιν ταύτην ἀνεπλήρουν τὰ ἀργυρᾶ νομίσματα, χάρις εἰς τὰ ἀργυρωρυχεῖα τῆς Γερμανίας, Οὐγγαρίας καὶ Βουμίας. Ἄλλὰ καὶ πάλιν δὲν ἐπάρκουν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐμπορίου, διότι τὰ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ὑπάρχοντα καὶ ὅλην τὴν Εὐρώπην χρυσὰ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα ἐξεπροσώπων ἀξίαν 33,400,000 Ἀγγλικῶν λιρῶν, ἐνῶ σήμερον ἐντὸς ἐνὸς μόνου ἔτους ὀρυσσονται ἐκ τῆς γῆς χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ ἀξίας 70—75 ἑκατομμυρίων λιρῶν. Λόγος δὲ τῆς τοιαύτης πληθώρας τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ὑπῆρξεν ἡ ἀνακάλυξις τῆς Ἀμερικῆς, ἐξ ἧς ἐπὶ ὀλόκληρον αἰῶνα εἰσάγοντο εἰς τὴν Εὐρώπην ἐτησίως χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ ἀξίας 50 ἑκατομμυρίων φράγκων, βραδύτερον δὲ περισσότερα, ὥστε ἐντὸς τῶν 20 πρώτων ἐτῶν ἐφωδιάσθη ἡ Εὐρώπη μὲ μεγάλα ποσότητα τῶν δύο τούτων πολυτίμων μετάλλων. Καὶ κατὰ μὲν τὰ πρῶτα ἔτη ἐξορύσσето ἐν Ἀμερικῇ περισσότερος χρυσοῦ ἢ ἀργυροῦ, περὶ τὰ μέσα τοῦ 10ου αἰῶνος συνέβη τὸ ἀντίθετον, ἀλλ' ὅτε ἀνεκαλύφθησαν τὰ χρυσορυχεῖα Καλιφόρνιας καὶ Αὐστραλίας ὑπερίσχυσεν ἡ παραγωγή καὶ πάλιν τοῦ ἀργύρου καὶ μετ' αὐτὴν τὴν ἀνακάλυψιν τῶν πλουσιῶν χρυσορυχείων τοῦ Τράνσβααλ καὶ λοιπῶν εἰς τὴν νότιον Ἀφρικὴν.

Ἀντιπαραβάλλοντες ἤδη τὰ ἀτελέστατα ἀνταλλακτικὰ ὄργανα βοῦς, διφθέρας, ψυτικὰ οὐσίας, τὰ σαπῆ καὶ τὰ cauris πρὸς τὰ ἀπανταχοῦ τῆς πεπολιτισμένης γῆς σημερινὰ νομίσματα δυνάμεθα νὰ ἐκτιμήσωμεν τὰς σπουδαίας ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας μᾶς παρέχουσι ταῦτα. Ἐκ τῶν ἐν χρῆσει σήμερον μεταλλικῶν νομισμάτων τὰ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου κέκτνται

μεγαλειέραν ἀξίαν λόγῳ τῶν ἰδιοτήτων τοῦ μετάλλου, ἐξ ὧν εἶνε κατεσκευασμένα Ἡ στίλβη τῶν μετάλλων τούτων, ἡ ἀντοχὴ εἰς ὑψηλὴν θερμοκρασίαν, ἡ μὴ ὀξειδωσις, ἡ μεγάλην σκληρότητος ὡς καὶ ἡ σπάνις δίδουσιν εἰς αὐτὰ τὴν μεγάλην ἀξίαν, ἥτις ἀπὸ αἰῶν. ν ἀνεγνωρίσθη.

Καὶ ὅσαι μὲν πολιτεῖαι χρησιμοποιοῦσιν ὡς νόμιμον χρῆμα τὸν χρυσοῦν μόνον ἢ τὸν ἀργυρον ἐκεῖ ἰσχύει τὸ ὑπὸ τῶν οἰκονομολόγων **μονομεταλλικὸν** καλούμενον σύστημα, ὅσαι δὲ ὡς νόμιμον χρῆμα ἐξ ἴσου χρησιμοποιοῦσιν ἀμφότερα τὰ εὐγενῆ ταῦτα μέταλλα προσδιορισμένης τῆς μεταξὺ αὐτῶν σχετικῆς ἀξίας ἔχουσι τὸ καλούμενον **διμεταλλικὸν** σύστημα. Μὴ οὐδὲς ὅμως σταθερᾶς, ἐνεκα τῆς κατὰ καιροῦς ἀνίδου ἐξορύξεως, τῆς μεταξὺ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ὀρισθείσης ὑπὸ τῆς Λατινικῆς νομισματικῆς ἐνώσεως ἀναλογίας 1 χρυσοῦ—15 1/2 ἀργύρου, τὸ διμεταλλικὸν σύστημα κατεδικάσθη ὡς ἀσύμφορον ὑπὸ τῶν πλείστων οἰκονομολόγων, ἀνομολογούντων τὴν εἰς πλεονεκτικὰ ματα ὑπεροχὴν τοῦ μονομεταλλισμοῦ.

Εἰς τε τὸν μονομεταλλισμὸν καὶ διμεταλλισμὸν, πλὴν τῶν ὡς νομίμων ἢ ἐπισήμων θεωρουμένων νομισμάτων, πάντα τὰ λοιπὰ χρησιμεύουσιν ὡς συμπληρωτικά, ἅτοι εἶνε δεκτὰ εἰς πληρωμὰς μέχρι μικροῦ τινος ποσοῦ ὀριζομένου ὑπὸ τοῦ νόμου.

Ὁ λόγος δὲ εἶνε ὅτι, τὰ κερμάτια monnaie d'appoint) δὲν ἔχουσι πραγματικὴν ἀξίαν καθότι τὰ μὲν ἀργυρᾶ ἔχουσι βαθμὸν καθαρότητος 0,800, τὰ δὲ χαλκᾶ, νικέλινα κλπ. πραγματικὴν ἀξίαν τὸ 1/3 μόνον τῆς νομίμου χάριν τοῦ εὐμεταχειρίστου ἐν τῇ καθημερινῇ συχνῇ χρῆσει, διότι ἄλλως θὰ εἴχωμεν Δυσκοῦργεῖα νομίσματα μὴ δυνάμενα νὰ ἐκληρωθῶσι τὸν προσορισμὸν τῶν.

Ἄλλ' ἡ ἀξία τοῦ νομίμου νομίσματος δέον νὰ εἶνε πραγματικὴ. Ἐν τούτοις αἱ Κυβερνήσεις εὐρωπαϊκῶν τινῶν χωρῶν ὅπως πληρώσωσιν οἰκονομικὰς ἀνάγκας, κατέφυγον εἰς τὴν ἐκτύπωσιν νομισμάτων, ἐφ' ὧν ἐπιβεβαιούται μὲν διὰ τῆς ἐπισήμου σημαίνσεως ἡ νομιζομένη πραγματικὴ ἀξία, ἐλλείπει ὅμως τὸ προσῆκον βᾶρος τοῦ πολυτίμου μετάλλου.

Καὶ ἤδη ἵνα δώσωμεν ζωνρότητα τινα εἰς τὸ ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτοῦ σοβαρὸν τοῦτο θέμα ἀναφέρωμεν ἀριθμούς τινας, ὧν τὸ μέγεθος προσ-

διορίζον ποσότητας χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἐξεγείρει τὸ πνεῦμα, διανοίγει δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς καὶ τὰ χεῖλη ἵνα ἐξέλθῃ δι' αὐτῶν ἐπιφώνημα!

Ἡ Ἀγγλία κέκτηται σήμερον 3 χιλιεκατομμύρια καὶ 600 ἑκατομμύρια χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἐξ ὧν τὰ 3 χιλιεκατομμύρια καὶ 100 ἑκατ. εἰς χρυσοῦν τὰ δὲ λοιπὰ εἰς ἀργυρον. Αἱ Ἠνωμένοι πολιτεῖαι ἔχουσι 4 χιλιεκατομμύρια καὶ 500 ἑκατομμύρια πολυτίμων μετάλλων ἐξ ὧν 3 χιλιεκατομμ. καὶ 100 ἑκατομμ. εἰς χρυσοῦν τὰ δὲ λοιπὰ εἰς ἀργυρον. Ἡ Γαλλία ὑπερακοντίζουσα ἀμφοτέρως ἔχει 8 χιλιεκατομμύρια πολυτίμων μετάλλων, ἐξ ὧν τὰ πέντε εἰς χρυσοῦν — ὁποῖος κίτρινος ὠκεανός! — καὶ τὰ 3 εἰς ἀργυρον — θάλασσα ἥτις βεβαίως θὰ λάμπῃ περισσότερον ἢ ὅσον τὸ ὑπὸ τὰς ἀελνιαικὰς ἀκτῖνας ἀργυρίζον ὑγρὸν στοιχεῖον!

Καὶ ἡ Ἑλλάς;

Ὡ! αὐτὴ, ὡς κατ' ἐξοχὴν χώρα τοῦ ὑψιπέτους πνεύματος, δὲν ἀρέσκειται νὰ βαρύνῃ ἐπ' αὐτῆς ἡ ἕλη ἔδω καὶ ὑπὸ μοῖρην πολυτίμου μετάλλου!... Καὶ τὴν ἀρχὴν ταύτην πραγματοποιήσα ἐνεκοπώθη τὸ χαρτονομίσμα.

Τὸ χαρτονομίσμα (papier—monnaie) ἔχει καὶ τοῦτο ἀναγκαστικὴν κυκλοφορίαν θεωρούμενον ὡς ἐν τῶν νομίμων τῆς πολιτείας νομισμάτων. Τὸ χαρτονομίσμα ἤρχισε κυκλοφοροῦν ἀπὸ τοῦ 13ου αἰῶνος ἐν Κίτῳ, ἐνθα ἐτιμωρεῖτο διὰ θανάτου ὁ ἀρνούμενος νὰ δεχθῆ ἡ χαρτονομίσμα. Καὶ ἄλλα κράτη τῆς μέσης Ἀσίας, ὡς οἱ Τάταροι, Μογγόλοι καὶ Πέρσαι μετέχειρίζοντο ὡς νόμισμα τεμάχιον χάρτου ἐσφραγισμένον.

Ἐν τῷ πεπολιτισμένῳ τότε κόσμῳ ἀντὶ χαρτονομίσματος, ὁσάκις εὐρίσκοντο εἰς οικονομικὰς δυσχερείας, ἐνόθευον τὰ νομίσματα, ὡς ἐπραττον καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας κατὰ τὸν Δημοσθένην καὶ Ἀριστοφάνην, ὅστις ἐκάλει τὰ νομίσματα ταῦτα *πovηρὰ χαλκία*. Βραδύτερον εἰσῆχθη καὶ ἐν Εὐρώπῃ ἡ χρῆσις τοῦ ἀμετάλλου τούτου νομίσματος, οὐτινος ἡ ἀξία ἔγκειται εἰς μόνην τὴν σφραγίδα τῆς πολιτείας, συνεπῶς ἔπρεπε νὰ ἐξασφαλισθῆ ὁ κάτοχος αὐτοῦ διὰ πραγματικῆς τιμῆς ἀξίας δι' ἧς θὰ ἠδύνατο παρουσιαζομένης ἀνάγκης νὰ τὸ ἐξαργυρώσῃ. Τούτοις ἕνεκα ἡ πολιτεία δικαιούται νὰ ἔχη εἰς χαρτονομίσμα ποσὸν διπλάσιον μόνον τοῦ εἰς χρυσοῦν, διπλάσιον δὲ διότι

λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ δυνατόν τῆς καταστροφῆς τοῦ χαρτονομίσματος συνεπεῖα πυρκαϊᾶς, ἀποσυνθέσεως ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἄλλων κινδύνων εἰς οὓς ὑπόκειται τὸ χαρτονομίσμα ὡς ἐκ τῆς ἕλης ἐξ ἧς σύγκειται.

Πολιτεῖαι τινὲς ἐν τούτοις παραβαίνουσαι τὴν ἐπισήμως γενομένην αὐτὴν ἀναλογίαν καὶ θεραπεύουσαι οικονομικὰς δυσχερείας παρουσιαζομένης ἕνεκα πολέμων ἢ ἄλλων λόγων, ἐξετύπωσαν πληθῶραν χαρτονομισμάτων λησμονοῦσαι τὸ τοῦ Mirabeau: «Tout papier—monnaie est une orgie du despotisme en delire».

Ἡ Ἀμερικὴ λόγῳ οικονομικῶν δυσχερειῶν κατὰ τὸ 1777 ἐξέδωκε τοσαῦτα χαρτονομίσματα ὥστε ἐν χρυσοῦν φράγμα ἰσοδυναμεῖ πρὸς πέντε χάρτινα. Μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἐτῶν ἡ ἀναλογία αὕτη μετεβλήθη εἰς 1 χρ. φρ. πρὸς 40 χάρτινα, ἐκπιπτούσης ὁλονὲν τῆς ἀξίας αὐτῶν ἕνεκα τοῦ ἀδυνάτου τῆς ἐξαργυρώσεως.

Μετὰ τὴν Ἀμερικὴν ἡ Γαλλία τῷ 1789 ἐκράγισεν τῆς κατὰ τῆς βασιλείας μεγάλης ἐπαναστάσεως, κατέστησεν ἀναγκαστικὴν τὴν κυκλοφορίαν τοῦ χαρτονομίσματος (assignats) ἐκδόσασα 400 ἑκατομμύρια καὶ ὑποθηκεύσασα τὰ ἐθνικὰ κτήματα Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἡ ἀξία τοῦ χαρτονομίσματος ἐξηνυτελίσθη ὥστε ἐν χαρτονομίσμα 100 φρ. νὰ ἔχη ἀξίαν 0,50 καὶ τέλος ἐντελῶς ἐξέπεσεν ἀδυνάτου καταστάσεως τῆς δι' αὐτοῦ ἀγορᾶς τῶν ἀναγκαιούτων. Κατὰ ταῦτα ἡ ἐκδοσις χαρτονομίσματος δέον νὰ ἔχη ὡς ἀντιστάθμισμα νόμισμα πραγματικῆς ἀξίας μὲ ἀναλογίαν 1 χρυσοῦ πρὸς 2 χάρτου. Περατοῦνσι τὴν σύντομον ταύτην οικονομολογικὴν ἡμῶν πραγματείαν ἀναφέρομεν θεωρίαν τινὰ ἣν κατὰ τὸν μεσαιῶνα διετύπωσεν ὁ Ἰταλὸς οικονομολόγος Searuffi πρὸς βελτίωσιν τῆς οικονομικῆς ἀταξίας. «Τὸ νόμισμα πρέπει νὰ εἶνε παγκόσμιον» τοῦτέστι νὰ κανονισθῶσιν ἐν διεθνεί Συνόδῳ ὁ τύπος, ὁ βαθμὸς τῆς καθαρότητος, τὸ βάρος, ὁ τίτλος καὶ ἡ ἀξία τῶν ἀπανταχοῦ νομισμάτων».

Φαντάσθητε ἤδη τὸν σοφὸν τοῦτον οικονομολόγον ἐὰν πραγματοποιήνης τῆς εὐεργετικῆς διὰ τὴν ἐν γένει ἀνθρωπότητα θεωρίας του ταύτης, περιέπιπτε εἰς χεῖρας...τῶν ἀπανταχοῦ ἀργυραμοιβῶν!

Ἰωάν. Ν. Λανδράκης

Εἰς τὸν χρόνον

ΤΑ "ΛΕΥΚΑ ΟΡΗ,,

*Κάτω ἀπ' τὸν πέπλο τὸν κατάμαυρο
Ποῦ τὰ βουνά μας τὰ «Λευκὰ» σκεπάζει
Ποιὰ λειτουργία μυστικὴ γίγνεται
Ποιὸ ἀφάνταστο μυστήριον νὰ φωλιάζῃ!*

*Κάποιο πελώριον χεῖρ ἀόρατο
Κατάσπῃ φορεσιὰ θὰ τὰ στολίσῃ
Καὶ ἄνω τους ἀσημί καὶ διαμάντια ἀμέτρητα
Τὸ μάγο ἐκεῖτο χεῖρ θὰ σκορπίσῃ.*

*Κι' ὅταν τοῦ Ἡλίου ἡ χρυσοῦ ματιὰ
Τὸν πέπλο τὸν κατάμαυρο διαλύσῃ
Σὰν τὴν νυφῶλα θὰ προβάλλῃ κατάσπῃ
Κι' ἡ ὄψι τους τῆ Φύσι θὰ στολίσῃ.*

*Κάθε ἀκτίνα τοῦ μεγάλου βασιλεῆ
Θὲ νὰ χαϊδεύῃ τὸ κατάσπῃ χιόνι
Κι' ἀκούραστη, μὲ παιγνιδάκια ἀτέλειωτα
Θὰ τὸ φιλή τρελλὰ καὶ θὰ τὸ λυώρῃ.*

*Γιατί πότε πετᾶς καὶ χάνεσαι
Χωρὶς κανεὶς νὰ ροιῶθῃ πῶς διαβατρεῖς
Καὶ πότε τ' ὄνειρόπλαστο καρδί σου
Ἄσάλευτο κρατεῖς κι' ἀλυσσοδέρεις;*

*Γιατί ὅπως τρέχεις στήν τρελλὴ χαρὰ
Καὶ πίσω σου γέλοια, τραγοῦθια ἀγρίεις
Δὲν τρέχεις καὶ τῆς ὄρας τῆς πικρῆς
Στὰ πέλαγα τῆ φλόγα μας νὰ σβύρῃς;*

*Κάθε καρδιὰ ποῦ κλαίει καὶ λαχταρᾷ
Καὶ κάτι ἀπὸ τῆ ζωῆ προσφέρει
Σὲ θέλει νὰ περᾶς σὰν ἀστραπὴ,
Σὰν σκέψι ποῦ ἀπ' τὸ πνεῦμά μας διαβατρεῖ.*

Ἀρτεμιδία Λανδράκη

Δ Υ Ο

Εἰς τὸ παράθυρον ἀκουμβισμένοι, μὲ τὸ ἴδιον ροδόχρουν περικόρμιον, μέσῳ τῶν παρερῆθρων παραθυροφύλλων, ἄνωθεν κισσοῦ σπεύδοτος τὰ πλαισιώσῃ μὲ ἀρθρὰν βλάστησιν τὸ παράθυρον, μὲ μίαν ὁμοιόχρωμον ταιρίαρ εἰς τὴν πλουσίαν κόμην, ἀμφότεραι, μὲ τὴν αὐτὴν χροῶν, μὲ τὴν αὐτὴν ἀσθηρότητα εἰς τὴν μορφήν, μὲ ἀρχαίας Ρωμαίας κατατομὴν ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν αὐτὴν γλυκότητα εἰς τὰ χεῖλη—τὰ λεπτὰ καὶ ροδαλά—ἀμφότεραι στηρίζουσαι τὴν μικράν τῶν κεφαλῆν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος, ἀμφότεραι εἰς τὴν ἄλλην χεῖρα κρατοῦσαι βιβλίον τι—ἴσως ἀντίτυπα τοῦ αὐτοῦ βιβλίου—ἀμφότεραι μὴ προσέχουσαι εἰς τὸ βιβλίον, ἀλλ' ἀδιαφόρως ἐδῶ κ' ἐκεῖ παρατηροῦσαι καὶ συναρτώμεναι ἐν τῇ αὐτῇ διευθύνσει τῆς ἀκτίνος βλέμματος ἐταστικοῦ, μὲ τὴν αὐτὴν ἀφελῆ τῆς κόμης ἀνάσεις, τὸ αὐτὸ ἀνάστημα, δίδυμα τέκνα ρωμαίου πατρὸς καὶ λεπτοφυοῦς μητρὸς, διασώσαντα τοῦ πρώτου τὴν ἀσθηρότητα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, τῆς μητρὸς τὴν ἀθωότητα εἰς τὰ χεῖλη. Καὶ αἱ δύο γελῶσαι ταυτοχρόνως τὸν αὐτὸν γέλωτα, μοὶ φαίνονται ὡς δύο ἀρθρῆ ἰσομεγέθη ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κλώρου εἰς τὴν αὐτὴν πρὸν τοῦ Ζεφύρου λικριζόμενα, τὴν αὐτὴν

δρόσον εἰσδεχόμενα.

Τὰς βλέπω κάθε ἀπόγευμα συνηλωμένας εἰς τὸ παράθυρον, γιλουμένας. Οἱ διαλογισμοὶ τῶν καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι θὰ εἶνε, τὰ αἰσθηματὰ τῶν, οἱ πόθοι τῶν, αἱ ἐλπίδες τῶν. Ἐζήτουν τὰ εἶρω καὶ τι εἰς τὸ ὅποιον τὰ διαφέρουν. Ἀδύνατον. Ἡ φύσις ἐφάρη εἰς ἀμφοτέρας διακαιοτάτη καὶ ἀδέκαστος. Καὶ τὰς ἐβλεπα καὶ ἐφθόρουν τὴν ἁρμονίαν ἐκείνην καὶ ἔστρεψα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ κτανοῦν κράσπεδον τοῦ οὐρανοῦ ζητῶν ἐκεῖ ἄλλην ἁρμονίαν χρωμάτων.

Ὅτε, δύο φωναὶ ἐροῦνται εἰς γλυκύτερον ἄσμα. Πρώτη φωνὴ καὶ δευτέρα φωνή. Ἡ ἁρμονία ἤδη ἀποτελεῖται ἐκ τῆς διατορίσεως, ἐκ τῆς παραλλαγῆς τῆς φωνῆς.

Στρέφω ἐνοστικῶς.

Αἱ δύο ἀδελφαὶ ἔψαλλον, ἔψαλλον τοὺς πόρους τοῦ ἔρωτος—οὐδὲν εἶχερ γρωρίζει.

Ἄλλ' ἐπὶ τέλους εἶρον κι' ἐγὼ ἐν σημείον εἰς τὸ ὅποιον δὲν ἐφαίτετο ἢ μίᾳ ἀντίτυπον τῆς ἄλλης.

Αἱ φωναὶ τῶν δὲν ἦσαν ὅμοιαι.

Ἐὰν ἦσαν ὅμως, τάχα θ' ἀπετέλουν ἁρμονίαν;

Δ. Ι. Καλογερόπουλος

ΑΠΟ ΤΑ ΔΙΕΘΝΩΣ ΚΑΘΙΕΡΩΘΕΝΤΑ

ΠΕΡΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΚΗΣ ΕΘΥΜΟΤΥΠΙΑΣ

[Εὐχαρίστως ἐκπληροῦντες ὑπόσχασιν ἡμῶν πρὸς τὴν ἀξιότιμον Διεθνοῦσιν τοῦ «Σπινθήρος», ὅπως παρέξωμεν τὴν ἡμετέραν συνεργασίαν καὶ εἰς τὸ τεῦχος τοῦτο, ἀφιερῶμεν ὀλίγας γραμμὰς εἰς τὸ περὶ τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς ἐθυμοτυπίας, ὡς θέματος ἐπικαίρου καὶ σχετιζομένου πρὸς δημοσιευθεσμένην ἐν τῷ τεύχει τούτῳ εἰκόνα].

Εγώϊσμος εἶνε ἔμφυτος εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ συνεπῶς εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ σχηματιζόμενας πολιτείας. Τούτου ἕνεκα προλαμβάνουσαι αὐταὶ ἀπὸ κοινοῦ τὰς πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ ψυχὸν προσβαλλομένου ἐθνικοῦ ἐγώϊσμου συμβαινούσας ἄλλοτε ἐκ παρεξήγησεων ἀλληλομαχίας κατὰ τὰς διαφόρους ἐν τε τῇ ξηρᾷ καὶ τῇ θαλάσῃ συναντήσεις τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν, καθιέρωσαν τὴν διεθνήν ἐθυμοτυπίαν.

Κατ' αὐτὴν ἢ ἀπονομὴ σεβασμοῦ πρὸς τινὰ πολιτείαν δὲν κανονίζεται ὑπὸ τῆς σχετικῆς ἐκτάσεως τῆς χώρας αὐτῆς, οὔτε ὑπὸ τῆς ἰσχύος ἢ τῆς περιωπῆς εἰς ἣν ἀνάγεται.

Ἐκάστη αὐτῶν θεωρεῖται ὡς ἠθικὸν πρόσωπον ἀπολαμβάνον ἐξ ἴσου μετὰ τῶν λοιπῶν τὰ δικαιώματα τοῦ σεβασμοῦ, ἀλλ' ἔχον καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀναγνωρίζῃ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς τὰ αὐτὰ δικαιώματα. Καὶ προκειμένου μὲν περὶ

διεθνῶν στρατιωτικῶν παρατάξεων, ὡς μέσον προχειρότερον τῆς διακανονίσεως τοῦ δικαιοῦματος τῆς προηγῆσεως ἐλήφθη ἢ ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἔθνους ἀλφαθητικὴ τάξις. Οὕτω ἐπὶ παραδείγματι καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι ἐνθα συχνότατα ἐπισήμως συναντῶνται τὰ διεθνή στρατεύματα κατὰ τὰς ἐκάστοτε γενόμενας ἐπιθεωρήσεις τῶν διεθνῶν στρατευμάτων ὑπὸ τοῦ Ὑπάτου Ἄρμостоῦ Κρήτης Πρίγκιπος Γεωργίου τῆς Ἑλλάδος, προηγούνται κατὰ τὴν παρέλασιν οἱ Γάλλοι στρατιῶται, ἔπονται οἱ Ἴταλοι, τούτων οἱ εὐστατεῖς Κρήτες χωροφύλακες καὶ τελευταῖοι πάντων οἱ ρωμαλαῖοι τυμπανοφόροι Ρῶσοι.

Διερχομένης τῆς σημαίας ἔθνους τινὸς ὁ στρατιώτης ἀδιακρίτως ἐθνικότητος ὀφείλει ἰστάμενος μετὰ σεβασμοῦ νὰ χαιρετίσῃ αὐτὴν, ὅπερ ὑποχρεοῦται νὰ πράξῃ καὶ ἐνώπιον ἀνωτέρου βαθμοφόρου ξένης πρὸς αὐτὸν ἐθνικότητος. Κατὰ δὲ τὰ γινόμενα διεθνή πολιτικά συνέδρια ἢ κατὰ τὴν ὑπογραφὴν συνθηκῶν μεγίστη καταβάλλεται προσοχὴ πρὸς τήρησιν τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Δυνάμεων ὑπογράφουσι κατ' ἀλφαθητικὴν τάξιν ἢ κατ' ἐναλλαγὴν ἢ κατ' ἐναλλαγὴν ἢ κατ' ἐναλλαγὴν ἢ κατ' ἐναλλαγὴν τῆς τάξεως τῶν ὑπογραφῶν εἰς ἕκαστον τῶν γι-

Ο ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ ΟΔΗΓΩΝ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ

γνομένων αντιγράφων ή και δια κλήρου.

Περί δε της καθαρως ναυτικής εθυμοτυπίας ισχύουσιν από του 1877 κανόνες, προς ους αι ναυτικά δυνάμεις συνεφώνησαν έκτοτε να συμμορφωνται.

Δύο πολεμικά πλοία συναντώμενα εν τῷ ανοικτῷ πελάγει ανταλλάσσουσι δια κανονιοβολισμῶν χαιρετισμὸν, απευθύνοντας τούτον πρώτου του κατωτέρου μεταξύ τῶν κυβερνητῶν τῶν δύο πλοίων.

Πολεμικὸν πλοῖον οίασδήποτε δυνάμεως συναντῶν στόλον υποχρεούται να χαιρετίσῃ πρώτον· ή δε μη ανταπόδοσις χαιρετισμοῦ δύναται να προκαλέσῃ ἐξηγήσεις τῶν αἰτίων, ἀλλ' οὐχι και ἐρεθισμὸν ή ἐχθροπραξίας.

Εἰσερχόμενον ή ἐξερχόμενον εἰς ἀλλοδαποὺς λιμένας, ως και διερχόμενον πρὸ φρουρίων ή πυροβολείων ἄλλης τιδὸς πολιτείας πολεμικὸν τι πλοῖον χαιρετίζει πρώτον, οἱ δε χαιρετισμοὶ ἀποδίδονται ἰσάριθμοι πρὸς τὰς ριφθείσας ὑπὸ του ξένου πλοίου βολάς. Ἄλλ' ὅταν εν τοῖς πολεμικοῖς πλοίοις εὐρίσκονται πρόσωπα ἐπίσημα ως κυρίαρχοι τις ή μέλη ἡγεμονικῶν οικογενειῶν ή διπλωμάται και λοιποὶ ἐπίσημοι, τὰ πλοῖα χαιρετῶνται ὑπὸ του φρουρείου του λιμένος ή

πυροβολείου ἀλλὰ δὲν ἀντιχαιρετῶσι δια τήν πρὸς τοὺς ἐπιτήμοις ἐπιβάτας αὐτῶν ἀπονεμηθεῖσαν τιμήν.

Μέρος της ναυτικής εθυμοτυπίας ἀποτελοῦσι και οἱ δια τὰς ἐθνικὰς ἐορτὰς ἐπικρατοῦντες κανόνες.

Πολεμικὸν τι πλοῖον εὐρισκόμενον εν λιμένι πόλεως τινος ἀγούσης ἐορτὴν ἐθνικὴν ὀφείλει κατ' ἀρχήν να συμμεθέξῃ της τελετής· εν τούτοις δύναται να ἀπαλλαγῇ της υποχρεώσεως ταύτης, ὅταν δια της συμμετοχῆς του προσβάλλῃ τὰ ἐθνικὰ αἰσθήματα της χώρας, ής τήν σημαίαν φέρει, ἀλλ' εν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ πολεμικὸν πλοῖον ἀβροφροσύνης ἐνεκα δύναται να ἀπμακρυνθῇ πρὸ της ἐορτῆς ἀπὸ του λιμένος ἐκείνου.

Τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα χαιρετίζονγα ἄλληλα ἐκτελοῦσιν ἀπλοῦν καθήκον φιλοφροσύνης και οὐδὲν πλέον.

Ἄλλὰ τὸ μη διακανονισθὲν μέχρι τουδε ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ζήτημα εἶνε ή τάξις καθ' ἣν ἀναρτῶνται ἐπὶ τῶν ἰστῶν αἱ ξένοι σημαῖαι αἱ κατὰ τὰς διαφόρους ἐορτὰς ὑψοῦμεναι. Τὸ ζήτημα τούτο κανονίζεται μέχρι τουδε ὑφ' ἐκάστης πολιτείας ἀναλόγως τῶν συμπαθειῶν αὐτῆς.

Σ. Κ.

ΕΙΚΟΝΑ

Στέκει ὁ θρητὸς ἀμίλητος στήν ἄψυχην εἰκόνα
Τὸ αἶσθημα θωρῶντάς την στὰ στήθη πλημ-
| μυρίζει
«Ναί! σὲ λατρεύω», γέροντας περίλυπος τὸ
| γόνα
Ἄγάλλι φιβυρίζει

Ἄπειρους κόσμους μαγικὸς κλειῶ μέσα μου
[γιά σέρα
Ποῦ χύτρου γῶς λευκότατο στήν ἄπειρη οἰ-
| κουμένη
Και στ' ἄψυχη τὰ στήθια σου, ποῦ μόνο ζοῦν
| Εἴη ή χαρὰ κρυμμένη [γιά μένα

Δὲ θέλω στόμα πειδὸ να πῆ της γῆς τὸ ποραμῆθι
Θέλω τὸ νέκταρ της ζωῆς στὸν οὐρανὸ να πιοῦμε
Και κάθε σκέψι αὐτῆς της γῆς να τήν πλαχώσῃ ή λήθη
Στὸ χῶμα ποῦ πατοῦμε.

Ἐλένη Λάμαρη

Η ΠΟΙΝΗ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙΣ ΛΑΟΙΣ

ΑΠΟ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΑΡΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ
ΤΙΝΕΣ ΟΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΝΤΕΛΟΥΣ ΚΑΤΑΡΓΗΣΕΩΣ ΑΥΤΗΣ ΛΟΓΟΙ

509 ΟΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΓΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΘΑΝΑΤΙΚΗΣ ΠΟΙΝΗΣ ΛΟΓΟΙ

Ἡ θανατικὴ ποινὴ δὲν ἐλαττώνει τὴν ἐγκληματικότητα. — Ἡ δι' αὐτῆς διέγερσις αἰμοχαρῶν παθῶν. — Ἄς ἐμπιστευθῶμεν τὴν ἀνθρωπότητα εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸν πολιτισμὸν. — Γνώμαι ἐπιδήμων ἀνδρῶν.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ΙΑ'. τεύχους καὶ τέλους)

Κὼς ἐξετάσωμεν τοὺς λόγους τοὺς ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς συνηγοροῦντας. Πολλὰ, πλείστα ἔχουσι γραφῆ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ὥστε ἡ σύντομος ἡμῶν μελέτη μικρὸν δύναται νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὴν μόρφωσιν τῆς ὑπὲρ τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς ἰδέας. Ἐν τούτοις πάσα νέα προσπάθεια πρὸς τοῦτο ἀποβαίνει χροῖσιμος, ὅσον πολλοστὴ καὶ ἂν ᾖ, καθόσον δὲν πρέπει νὰ ἀφίνωμεν νὰ ἀποκοιμᾶται ἡ κοινὴ συνείδησις

Δὲν ἔσχον τὴν ἀτυχίαν νὰ παρευρεθῶ εἰς θανατικὴν ἐκτέλεσιν, ἀλλὰ καὶ ἂν ἐκ τυχαίας ὄλως συμπτώσεως εὐρισκόμην αἴφνης πρὸ τοιούτου θεάματος, θὰ ἀπέστρεφον τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου τῆς δικαιοσύνης ὄργανου, τὸ ὅποιον καλοῦσι μὲ τὰ ἀπάνθρωπα ὀνόματα **λαιμητόμος, ἀγχόνη, ἠλεκτρικὴ ἔδρα!**

Ἀνέγνωσα ἐν τούτοις αἰμοσταγεῖς σελίδας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου καὶ ἐνόμισα ὅτι ἐβλεπον τὴν θανάσιμον ἀγωνίαν τοῦ ἐπὶ τῆς ἠλεκτρικῆς ἔδρας δεδεμένου, μὲ τὰ ἠλεκτρικὰ σύρματα προσηρμοσμένα εἰς τοὺς κροτάφους, μὲ φρικωδῶς συστρεφόμενα τὰ ἄκρα καὶ ἀπειλητικῶς συσπωμένους τοὺς μῦς τοῦ προσώπου ἐκ τῶν ἀλγυδόνων! ὅτι ἐβλεπον τὴν μελανὴν ὄψιν τοῦ ἀπὸ τῆς ἀγχόνης κρεμαμένου πτώματος, μὲ τὸ σχοινίον βαθέως περὶ τὸν λαιμὸν κεχωσμένον, τὴν γλῶσσαν πλαγίως καὶ ἔξω τοῦ στόματος ἐκ τῆς ἀγωνίας κατὰ τὴν ὄραν τοῦ σφάδασμοῦ πρὸ τοῦ θανάτου! ὅτι ἐβλεπον τέλος τὸ θῆμα τοῦ δημίου ριπτόμενον πρὸς σφαγὴν ἐπὶ τῆς σανίδος τοῦ ἰκρίωματος, ὅτι ἤκουον τὴν ἀπέλιδα κραυγὴν αὐτοῦ καὶ τὰς διαμαρτυρίας τοῦ φρικιῶντος περίεξ πλήθους καὶ τὸν τριγμὸν τῆς φοβερᾶς μαχαίρας, ἥς ἡ λεπὴ ἐστὶλθεν ἀπαισίως καθ' ἣν στιγμὴν κατήρχετο μεθ' ὀρυμῆς ἐπὶ τοῦ θύματος καὶ ἐνόμισα ὅτι ἤσθάνθην εἰς τὰς χεῖράς μου τὴν θερμότητα τοῦ αἵματος τὸ ὅποιον ἔρρεεν ἐκ τοῦ τραχήλου τοῦ ἀκεφάλου ἐκείνου πτώματος! Φρίκη! Ἀπέριψα τὸ βιβλίον ἐκ τῶν χειρῶν μου ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐκρυσά τὸ πρόσωπον φρίττουσα πρὸ τοῦ φανταστικοῦ θεάματος. Καὶ συνειχίζον διὰ τῆς σκέψεως:

Μήπως οἱ ἀποφαινόμενοι περὶ τῆς ἐνοχίης τοῦ διὰ κακούργημα κατηγορούμενου εἶνε ὄντα πεπροικισμένα δι' ὑπερανθρώπου τινὸς διαγνωστικῆς δυνάμεως; μήπως δὲν ὑπόκεινται καὶ οὗτοι εἰς ἀπάτην; μήπως οἱ κατ' αὐτοῦ μαρτυροῦντες δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἄγωνται ὑπὸ συμφύροντός τινος ἐν τῇ κατ' αὐτοῦ καταθέσει των; Ποσάκις δὲ οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι

δὲν εἶνε ἀποτελεσμα σφαλερᾶς σκέψεως! Καὶ ἀνεπόλησα τὴν Ἡγεμονικὴν φράσιν: «Οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι δὲν φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς θείας τελειότητος.»

Μὴ δὲν εἶνε καὶ οἱ νομοθέται ἀνθρώποι ὑποκείμενοι εἰς τὰς ἀδυναμίας καὶ ἀτελείας τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος; Πῶς λοιπὸν ὁ ἀνθρώπος ἀτελής ὢν μὲ πεπερασμένον καὶ ἐπομένως ἀτελεῖ τὸ πνεῦμα δύναται νὰ ἐκφέρῃ μετὰ παρησίας ὡς ἀλανθᾶστους τὰς σκέψεις του καὶ νὰ ἐκδίδῃ ἀποφάσεις τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὁποίων νὰ πληρῶνῃ ἀνθρώπινον αἷμα;

Ἰπὸ τοιούτων κατειχόμεν σκέψεων καὶ ἀγανάκτησις κατελάμβανε τὴν ψυχὴν μου. Ἄλλ' αἴφνης ἐσκέθην ὅτι ἴσως ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι τινες ἰσοφαρίζοντες μετὰ τῶν ἀνωτέρω κατὰ τὴν σπουδαιότητα λόγοι, οἵτινες ἐπιβάλλουσι χάριν αὐτῆς τῆς κοινωνίας τὴν θυσίαν τινῶν ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς. Καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀνέλαβον νὰ μελετήσω τὸ σοβαρὸν περὶ θανατικῆς ποινῆς ζήτημα.

Ἄλλ' ὅποιαν ἠσθάνθην ἀγαλλίασιν, ὅταν μετὰ τὴν σφαλερῶν καὶ πεπλανημένων ἰδεῶν, ὡς ὁ χρόνος καὶ ὁ πολιτισμὸς ὁσημέραι τὰς ἀποδεικνύει, ἀνεκάλυψα καὶ τὰς φιλανθρωπικὰς δοξασίας διακεκριμένων ἐν τῇ πεπολιτισμένη ἀνθρωπότητι ἀνδρῶν! Ὁ Βίκτωρ Οὐγγῶ, ὁ Ἰούλιος Σίμων, ὁ Μοντέσκιο, ὁ Λαμαρτίνος καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐδογματίσαν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Τοῦ Βίκτωρος Οὐγγῶ εἶνε γνωστὸν μικρὸν μὲν ἀλλὰ καὶ μέγιστον συγχρόνως ἔργον: «Ἡ τελευταία ἡμέρα τοῦ καταδίκου». Ἡ εἰς τὰς σελίδας αὐτοῦ διὰ τῶν ζοφερωτέρων χρωμάτων ἀπεικόνισις τῆς πλατείας τῆς Γρεῦνης, ἔθθα ὑψοῦτο τὸ ἰκρίωμα καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ καταδίκου ψυχολογία τοῦ μεγάλου Γάλλου συγγραφέως, εἶνε ὁ θερμότερος συνηγορὸς ὑπὲρ τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

Ὁ Ἰούλιος Σίμων ἐξέφερε τὰς ἐξῆς εὐγενεῖς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου κρίσεις:

«Πρὸς τί χρησιμεύει χυνόμενον τὸ ἀνθρώπινον αἷμα; δὲν εἶνε ἐξαγνισμὸς διὰ τὸν θνήσκοντα, ἀλλ' οὔτε νοθεσία διὰ τοὺς ἄλλους, εἶνε ἀπλῶς μία διέγερσις τῶν αἰμοχαρῶν παθῶν καὶ τῆς λυσσώδους μανίας. Οὐχὶ διὰ τοῦ αἵματος! οὐχὶ! Διὰ τῆς γλυκύτητος, διὰ τῆς ἐπιεικείας διοικουσι τὴν ἀνθρωπότητα. Πρέπει νὰ τῇ ἐπιδείξωσι τὸ γαλήνιον τῆς εἰρήνης θέαμα καὶ ὄχι νὰ τὴν ποτίζωσιν αἷμα, διότι τὸ αἷμα τὴν ποτίζει ταύτοχρόνως μὲ τὴν ἰδιότητα ἐπιθυμίας τῆς ἐκδικήσεως. Διὰ τῆς τοιαύτης καταδίκης θὰ δημιουργήσωμεν τίγρεις, ἐνῶ διὰ τῆς ἐπιεικείας καὶ τῆς γλυκύτητος θὰ κάμωμεν ἀνθρώπους. Ὑπερασπίζω τὰ δίκαια τοῦ 19ου αἰῶνος, ὑπερασπίζω τὰ δίκαια τοῦ πολιτισμοῦ ὁλοκλήρως. Ὁ ἐκπολιτισμὸς εἶνε ἡ ἀγαπητὴ παρὰ τῷ λαῷ δικαιοσύνη, ἐνῶ τὸ ἰκρίωμα διεγείρει ἐν αὐτῷ τὸν πόλεμον.

» Ἄς ἀνατρέψωμεν τὸ ἰκρίωμα, ἄς ἀπαλλαγώμεν τῶν μονίμων στρατῶν, ἄς θέσωμεν τέρμα εἰς τὰς ἐνεργείας τῶν ἀνακριτῶν καὶ μεγάλων δικαστῶν καὶ ἄς ἐμπιστευθῶμεν τὴν ἀνθρωπότητα.

τητα εις τὴν ἀνθρωπότητα, εἰς τὴν ἐλευθερίαν.

«Εἶθε οἱ ὀφθαλμοί μας νὰ ἴδωσι τὸ τέλος παν-
τός εἶδους καταδίκης επιβαλλομένης σήμερον
καὶ συγχρόνως τὸ τέλος τῆς καταδίκης, ἣν ὑψί-
στανται οἱ λάτραι τῆς αἰωνίου ἐλευθερίας καὶ
τῆς αἰωνίου δικαιοσύνης (de l'éternelle liberté
et de l'éternelle justice)».

Καὶ οὕτως ὑποστηρίζει ὅτι τὸ φρικῶδες τῶν
ποινῶν γεννᾷ μᾶλλον τὸ ἀτίθασσον τῶν ἠθῶν.

Ἡ ποινὴ δὲν ἐλαττώνει τὴν ἐγκληματικότη-
τητα, ὁ πολιτισμὸς μόνος κατορθοῖ τοῦτο. Ἡ
δὲ θανατικὴ ἐκτέλεσις ὄχι μόνον δὲν παρα-
δειγματίζει, ἀλλὰ καὶ διεγείρει πάθη αἰμοχαρῆ·
διότι τοῦ αἵματος ἡ θεὰ μεθύσκει, ὡς λέγου-
σιν, ὑπὲρ τὸν οἶνον τοὺς ἀνισορροποῦντας ἐγ-
κεφάλους καὶ τὸ αἷμα ζητεῖ καὶ πάλιν αἷμα.

Καὶ ἰδοὺ σχετικὰ τινὰ παραδείγματα: Τῷ
1864 ὁ Thomas Edwards παρευρεθεὶς εἰς τὴν θανα-
τικὴν ἐκτέλεσιν ἐπὶ τῶν καταδίκων Caylor
καὶ Wards μετὰ ἕξ ἡμέρας ἐφόνευσε τὴν γυ-
ναῖκά του.

Τὸ αὐτὸ ἔτος εἰς Σπινάλιον ἐν Γαλλίᾳ ἐδο-
λοφονήθη διὰ δηλητηρίου ἀνθρωπὸς τις. Ὁ
δράστης εἶχε παρευρεθῆ πρὸ ἕξ ἐβδομάδων εἰς
θανατικὴν ἐκτέλεσιν ἐπὶ δύο κακούργων ἐν
τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἀπηνυχονίζετο ὁ Φραγκίσκος
Muller πλησίον τῆς ἀγχόνης ἐδολοφονεῖτο τις.

Εἰς τὴν Στοκχόλμην τῆς Σουηδίας ἐργάτης
τις ἐπιστρέφων ἐκ μιᾶς θανατικῆς ἐκτελέσεως
ἐφόνευσε ἵνα τῶν συναδέλφων του.

Ὁ ἱερεὺς Bukerstheth παρουσιασθεὶς ὡς μάρ-
τυς ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς λόρδων, ἐβεβαίω-
σεν ὅτι πάντες σχεδὸν οἱ συνετεία μεγάλων
κακούργημάτων καταδίκαι εἶχον παρευρεθῆ ἄ-
παξ τοῦλάχιστον εἰς θανατικὴν ἐκτέλεσιν.

Ἄλλος ἱερεὺς Roberts φυλακῆς τινοῦ τῆς
Βορδιόλης, ἐβεβαίωσεν ὅτι μετὰ τὴν 167 καταδίκων
εἰς θάνατον, οὗς ἐξωμολόγησεν ἐν τῇ φυλακῇ,
οἱ 161 παρευρέθησαν εἰς θανατικὴν ἐκτέλεσιν.

Καὶ πολλὰ ἄλλα θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἀναφέρω-
μεν παραδείγματα, δι' ὧν καταδεικνύεται σαφῶς,
ὅτι πολλοὶ τῶν εἰς θάνατον καταδίκων προέ-
δησαν εἰς κακούργημα ὑποκύψαντες εἰς τὴν
ἀκαταγώνιστον ὑποβολήν.

Ἄδίκως λοιπὸν χύνεται ὑπὸ τῶν δημίων τὸ
ἀνθρώπινον αἷμα, ἀφοῦ οὔτε εἰς τὴν κοινω-
νίαν παρέχεται ὡς παράδειγμα οὔτε εἰς τὸν
κακούργησαν παρέχεται ὁ χρόνος πρὸς με-
ταμέλειαν καὶ ἠθικὴν βελτίωσιν, ἥτις θὰ ἐπε-
τυγχάνετο διὰ τῆς ἐγκαθειρέσεως ἐν καλῶς λει-
τουργοῦσῃ φυλακῇ, ὁπόθεν ἐξερχόμενος θὰ ἠ-
δύνατο νὰ ζῆσῃ εἰς τὸ ἐξῆς ὡς ἐντιμὸς πο-
λίτης.

Καὶ περὶ τοῦ δευτέρου τούτου ἀποφαίνεται
ὁ Γερμανὸς Mittermaier, ὅστις στηριζόμενος ἐπὶ
γεγονότων ἀπέδειξεν ὅτι οἱ ἀπαισιώτεροι, οἱ
θηριωδέστεροι τῶν κακούργων ζῆσαντες ἐν ταῖς
φυλακαῖς καὶ ὑποστάντες ὀκοπίως τὴν ποι-
νὴν τοῦ περιορισμοῦ, ἐξελλόντες εἰς τὴν κοι-
νωσίαν ὑπῆρξαν ὠφέλιμοι εἰς αὐτήν.

Ὁ δὲ Μοντέσκιος ἀναφέρει τὰ ἐξῆς εἰς τὸ σο-
φὸν αὐτοῦ σύγγραμμα «L'esprit de Lois» «...Κρά-
τος τι ἐμάστιζεν ἡ ἀσπείρα. Ὅπως δὲ ἐκρίζω-
σασιν αὐτὴν ἐφεῦρον μίαν ποινὴν, τὸ διὰ τοῦ
τροχοῦ βασανιστήριον. Ἄλλ' ἡ ἀσπείρα καίτοι
ἐπὶ μικρὸν κατασταλεῖσα ἐπεκράτησεν ἐν αὐτῇ
ὡς καὶ πρότερον.

«Σήμερον ἡ λειποταξία εἶνε σχεδὸν συνεχῆς·
οἱ λειποτάκται τιμωροῦνται διὰ θανάτου καὶ
ὅμως ἡ λειποταξία δὲν ἐλλαττοῦται».

Πλὴν τῶν σοφῶν τούτων ἀνδρῶν καὶ πολλοὶ
ἄλλοι ἐκ τῶν συγχρόνων ἐξεφράσθησαν ὑπὲρ
τῆς καταργήσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς, δι-
ισχυρίζομενοι ὅτι ὁ πέλεκυς τοῦ δημίου δὲν δύ-
ναται νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸ πραγματικὸν συμφέ-
ρον μιᾶς κοινωνίας. Ἐκ τούτων ἀναφέρομεν
τινάς.

Ὁ Βέλγος γεροδαστῆς καὶ νομομαθῆς Πι-
κάρ ἐγνωμοδοτήσεν ὅτι «ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν
ἀνθρωπίνην ζωὴν εἶνε ὁ πρῶτος ἐκ τῶν φυσικῶν
καὶ θετικῶν νόμων. Ὁ ἀνθρώπος ἀτομικῶς
δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ φονεύῃ εἰμὴ ὅταν
ἀμύνηται. Ἡ κοινωνία ὁλόκληρος ἐν οὐδεμιᾷ
περιπτώσει δύναται νὰ ἀπειληθῆται ἀμέσως ὑπὸ
ἐνὸς ἐγκληματίου. Ἐπομένως ἡ δολοφονία
ὄλων καθ' ἐνός εἶνε περισσώτερον ἔνοχος ἢ
ὅσον ἡ δολοφονία ἐνός καθ' ἐνός. Ἄς προφυ-
λαχθῆ ἡ κοινωνία διὰ τῶν νομίμων μέσων ἀπὸ
τοῦς ὑποτιθεμένου ἐγκληματίας, ὡς προφυ-
λάσσεται ἀπὸ τὰς μολυσματικὰς νόσους. Διατί
δὲν φονεύει τὸν ἀσθενῆ; διότι γνωρίζει ὅτι ἡ
θεραπεία αὐτοῦ εἶνε δυνατὴ. Πόθεν λοιπὸν δύ-
ναται νὰ σχηματίζῃ τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ ἐγ-
κληματίας ὡς ἠθικῶς πάσχων εἶνε ἀνίκατος;

Ἄς νοσηλεύσωμεν μᾶλλον τοὺς ἐγκλημα-
τίας, ὅπως καὶ τοὺς σωματικῶς ἀσθενεῖς. Ἡ ἐξα-
φάνισις τοῦ ἐγκληματίου δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ
τὴν ἐξάλειψιν τοῦ ἐγκλήματος. Καὶ τὸ συμπέ-
ρασμα: Πρέπει νὰ κρημνίσωμεν τὴν λαιμητό-
μον».

Ὁ Αἰμύλιος Μπερζερᾶ δίδει τὴν ἐξῆς ἐξή-
γησιν εἰς τὸν θεσμὸν τῆς θανατικῆς ποινῆς:
Ἐγένετο εἰς φόβον. Ποῖος ἐφόνευσε; ἢ μάχαιρα;
ὄχι βεβαίως· ἐφόνευσε ἡ χεὶρ, ἥτις τὴν ἐκράτει.
Ἄλλὰ τί ἠδύνατο νὰ κάμῃ ἡ χεὶρ, εἰάν δὲν ἦτο
μοχλὸς ἐνὸς σώματος; Πλὴν καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα
θὰ ἔμενε ἀδρανὲς εἰάν δὲν ὑπεκινεῖτο καὶ αὐτὸ
ἀπὸ ἐσωτερικῆν τινα ὄψιν τὴν ὀνομαζομένην
θέλησιν; Ποῖος λοιπὸν φονεύει;

Ἡ ψυχὴ! Καὶ ἰδοὺ ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου.
Τιμωρεῖ καὶ ἐξουθενώνει τὸ σῶμα δηλαδὴ τὸ
ὄργανον τῆς δολοφονίας τὸ ἀνεύθυνον χωρὶς
νὰ θίγῃ τὸν αὐτουργὸν τοῦτέστι τὴν ψυχὴν.
Αὐτὴ εἶνε ἡ ἀνθρωποκτόνος καὶ ὅμως αὐτὴ
διαφεύγει τὴν ποινὴν. Θαυμασία δικαιοσύνη!
Ἐν ἐπιπόνημα ἀπέναντι τῆς φύσεως ἐνὸς μυ-
στηρίου».

Ὁ περιώνυμος δραματικὸς συγγραφεὺς
τῆς «Ἐρυθρᾶς Τηδέννου» — Μπριε εἶπε τὰ
ἐξῆς: «Εἶμαι ἐναντίος τῆς θανατικῆς ποινῆς.
Εἰς πᾶν ἐγκλημα, ἕκαστον μέρος τῆς κοινωνίας
συμμετέχει εὐθύνης. Τὸ μόνον ὅπερ δύναται
νὰ πράξῃ ἡ κοινωνία, εἶνε νὰ καταστήσῃ τὸν
ἐγκληματίαν ἀνίκανον νὰ ἐγκληματίσῃ».

Ἡ ἠθικὴ λοιπὸν διάπλασις τῆς κοινωνίας
δὲν ἐγκτεῖται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ δημίου, ἀλλ'
εἰς χεῖρας τοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ τιθασσεύοντος,
τοῦ ἐξευγενίζοντος τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν.
Ἄλλ' ἵνα χώρα τις καταλέγηται μετὰ τῶν
πεπολιτισμένων, πρέπει νὰ ἀναγνωρίζῃ τὰ δι-
καιώματα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ διὰ τὴν γνωρίζῃ
ταῦτα ὀφείλει πρῶτον νὰ σεβασθῆ τὴν ζωὴν
αὐτοῦ. Ὅπου ἡ ζωὴ τοῦ ἀτόμου δὲν ἐκτιμᾶ-
ται, ὅπου ὁ προσορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα-
γνωρίζεται, ἐκεῖ παρουσιάζεται ἀπειλητικὸν τὸ
φάσμα τῆς ἠθικῆς καταπτώσεως.

Οἱ ἀγριοὶ θηρεύουσιν ἀλλήλους ἐλλείψει ἄλ-
λου θηράματος. Ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τοῦ
Μεξικῆ ὁ ἠττηθεὶς καὶ ἀποφασίδας δὲ ἀπο-
θάνῃ τῆς πενθῆς τῷ 1520 ἐσφαζε μυρίους ἀν-
θρώπους ἰδίαις χερσίν. Οἱ θρησκευτικοὶ ἀρχη-

γοὶ τῶν Γαλατῶν *druides* συναθροίζομενοι ἐντὸς σκοτεινῶν δασῶν ἐτέλουν ἀπειρους ἀνθρωποθυσίας ὡς καὶ οἱ Φετιχισταί, ὁ περιβόητος Νέρων καὶ τέλος ὁ Ἰούλιος Καίσαρ, ὅστις διετῆρει αἰχμαλώτους, ἵνα τοὺς ἀφαιρῆσθαι τὴν ζωὴν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ θριάμβου του καὶ πλείστα ἄλλα, ἅτινα δὲν εἶναι ἐπάναγκες νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα.

Ποῖος ἰδιώτης ἢ ἄρχων θὰ ἀπετόλμα σήμερον νὰ ἐπιβάλλῃ ἢ νὰ ἐπιδοκιμάσῃ τοιαύτην κακοῦργον πράξιν ἐπὶ τῆς ζωῆς τοῦ ἄλλου;

Τὰ ἔθνη ἐκπολιτιζόμενα ἀναγνωρίζουσι τὸ καθῆκον τοῦ ἀμοιβαίου πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ πλησίον σεβασμοῦ καὶ ὁλονὲν περιορίζουσι τὰς περιστάσεις καθ' ἃς ἐπιβάλλεται ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου. Τὸ ὀρθόν, τὸ ἀνθρώπινον, τὸ δίκαιον ἀπαιτεῖ τὴν ἐντελεῖν κατάργησιν αὐτῆς.

Πῶς ἀφαιρεῖς τὸ πολυτιμότερον παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ θεῖον δῶρον τὴν ζωὴν, ἀφοῦ δὲν δύνασαι μίαν μέλαιναν τρίχα τῆς κεφαλῆς σου νὰ μεταβάλλῃς εἰς λευκὴν; Ἡ ὀρθόδοξος ἐκκλησία ἀπέφυγε τὸ αἷμα διότι ἡ πνευματικὴ αὐτῆς σπάθη ζωογονεῖ, δὲν φονεύει. Καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ πολιτεία ἔκαιε, ἀπετυμπάνιζε, ἐλιθοβόλει κτλ. ἢ θρησκεία μεταξὺ ἄλλων ἐλαφρῶν ποινῶν ἐπέβαλε διὰ τὰς σοβαρωτέρας περιστάσεις, ὡς μεγαλειτέρας ποινὰς, τὸν ἀφορισμὸν κατ' ἀτόμου καὶ τὸ παράγγελμα ἐναντίον ὁλοκλήρου πόλεως ἐπαρχίας ἢ καὶ βασιλείου, ἀλλὰ δὲν ἐθανάτωνε.

Ἐξ ἄλλου ἡ θανατικὴ ἐκτέλεσις ἐπὶ κακοῦργῶν δὲν δύναται, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶπομεν, νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς παραδειγματισμὸν εἰς τὴν κοινωνίαν. Ὁ ἀνθρώπος πρὶν ἢ κακοῦργῆσθαι δὲν σκέπτεται ἐὰν ὑπάρχῃ ἢ μὴ τιμωρὸς νόμος, ἀλλὰ κακοῦργεῖ κυριευόμενος ὑπὸ τοῦ τυφλοῦ πάθους τῆς ἐκδικήσεως ἢ ὑπὸ τοῦ πάθους τοῦ ἕλικου συμφέροντος. Κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις ἡ σκέψις δὲν συνοδεύει τὸν κακοῦργοῦντα ὅταν εὐρίσκονται πλησίον τοῦ θύματος τὴν ἐγκαταλείπει ἵνα ἐπανέλθῃ φοβερὰ μετὰ τῆς τύψεως τοῦ συνειδότης κατόπιν τοῦ ἐγκλήματος.

Ἡ θανατικὴ ὁδὸν ἐκτέλεσις δὲν παραδειγματίζει καὶ εἶνε ἱκανὴ μία φοβερὰ σκέψις, ὅπως διεγείρῃ κατ' αὐτῆς τὴν ἀνθρωπίνην συνείδησιν. Πόσοι μεταξὺ τῶν ὑφισταμένων τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου δὲν ἀπέθανον ἀθῶοι ἐπὶ τῆς ἀγχόνης ἢ τῆς λαιμητόμου κυλίοντες με-

ταξὺ τῶν συσφιγγομένων ἐν τῇ ροῇ τοῦ αἵματος ὀδόντων τῶν κατὰ τὴν ὥραν τῆς φρικτῆς ὀδύνης ἐν ἀνάθεμα κατὰ τῆς ἀσπλάγχνου, τῆς ἀγρίας ἀνθρωπότητος!

Οἱ δικασταὶ ἠπατήθησαν καὶ ἤρκεσαν ἡ πλάνη αὐτῶν, ἵνα ἐπιφέρῃ ἀνεπανόρθωτον καταστροφὴν ἀθῶας ὑπάρξεως!

Ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων νομομαθῆς τις Ἄγγλος ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἐγνωρίζε 17 εἰς θάνατον καταδικασθέντων ἀνθρώπων, τῶν ὁποίων ἡ ἀθωότης μετὰ θάνατον μόνον ἐξηκριβώθη.

Ὁ Σουηδὸς συγγραφεὺς d' Olivecrona ἀναφέρει τὰ ἐξῆς ἐν τῷ «περὶ θανατικῆς ποινῆς» ἔργῳ του. «Ἐὰν οἱ ἀπὸ τῶν κατατομήσεων σχηματιζόμενοι χεῖμαρροι ἀθῶου αἵματος συννοῦντο εἰς ποταμὸν, ὑπὸ ποίας ἐκπλήξεως καὶ φρίκης ἠθέλωμεν καταληφθῆναι!»

Ἡ ἐπιβολὴ τῆς θανατικῆς ποινῆς ἀντὶ νὰ καταστῆλῃ τὸ ἐγκλήμα ἐπιφέρει τὴν ἐξαγρίωσιν τῶν ἠθῶν τῆς κοινωνίας, ἥτις θεωρεῖ ὡς ἀνθρώπινον δικαίωμα τὴν ἀφαιρῆσθαι τῆς ζωῆς τοῦ πλησίον ἔστω διότι αὐτὸς ἔπαισεν. Ἄς μὴ ἀναφωνήσωμεν μετὰ τοῦ Joseph de Maistre ὅτι: «ἡ δόξα καὶ ἡ μεγαλειότης τοῦ ἀνθρώπου κείνται ἐν τῷ δημίῳ, τῷ δεσμῷ τοῦτῳ τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας». Ἄς μὴ ἀφήσωμεν τέλος νὰ ἐπαληθεύσῃ τὸ τοῦ σατυρικοῦ Σουρῆ εἰς καρμανιόλα στήνεται, ἡ καρμανιόλα σφάζει, ἡ καρμανιόλα περπατεῖ κ' ὁ κόσμος κάνει χάζι!» μαρτυροῦν τὴν ἀναλγησίαν πεπορωμένης ψυχῆς πρὸ τοῦ φοβεροῦ τούτου ὄργάνου τὸ ὁποῖον ἐξωκειώθη ὁ λαὸς νὰ βλέπῃ λειτουργοῦν.

Ἀντὶ νὰ παραδώσῃτε εἰς χεῖρας τοῦ δημίου τὸν κακοῦργῶσαντα, κλείσατε αὐτὸν ἐντὸς φυλακῶν λειτουργουσῶν κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ πολιτισμοῦ πρὸς ἐξευγενισμὸν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας—καὶ οὐχὶ πρὸς σπῆν αἰσθημάτων καὶ σώματος—καὶ τότε ἀφοῦ ἐκ τῆς καρδίας αὐτοῦ ἐκκρίνωσθαι αἱ ἠθικαὶ ἀκανθαί, ἀπόδοτε αὐτὸν εἰς τὴν κοινωνίαν ὡς ὑγιὲς αὐτῆς μέλος, ἀπόδοτε αὐτὸν εἰς τὴν οἰκογένειάν του, ἥτις στερουμένη διὰ παντὸς τοῦ προστάτου αὐτῆς, ἠθέλων ἴσως κυλισθῆναι ἐκ τῶν στερησέων εἰς τῆς ἀνηθικότητος τὸν βόρβορον.

Καταρρίψατε τὸ ἱκρίωμα ζητωκραυγάζοντες ὑπὲρ τῆς ἠθικοποιούσης τὸν ἀνθρώπον μεγάλης τοῦ πολιτισμοῦ δυνάμεως.

Ἄρτεμιδία Λανδρόκη

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΕΡΟΝΑΥΤΟΥ

Παραθέτομεν ἐνταῦθα, ὡς λίαν σχετιζόμενας πρὸς τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει δημοσιευθέντα περὶ ἀερόστατου, περιέργους τινὰς πληροφορίας περὶ τῶν ἐναερίων ταξειδίων εἰλημμένας ἐκ τῶν ἐπακριθῶν σημειώσεων δύο γνωστῶν ἀερόναυτῶν τοῦ λοχαγοῦ Jacques Balsan καὶ τοῦ Louis Godard, οἵτινες ἀνυψώσαντες ἀερόστατον ἀπὸ τῆς Vincennes ἐλάμβανον ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν σημειώσεις διαρκούντος τοῦ ταξειδίου, τὰς ὁποίας καὶ ἐδημοσίευσαν ἐν ἐκτάσει εἰς τὸ *Livre de Bord* συγγραφέν ὑπ' αὐτῶν.

... Ἄναχωροῦμεν τὴν 1 καὶ 45' μ. μ. μετὰ δύναμιν ἀνυψώσεως 40 χιλιομέτρων· εἰς τὰς 2 μ. μ. φθάνομεν εἰς ὕψος 700 μέτρων ἀφοῦ ἐρρίψαμεν 50 χιλιόγραμμα ἔρματος. Νέα ἐξόδευσις ἔρματος 100 χιλιόγραμμων μᾶς φέρει εἰς ὕψος 1400 μέτρων.

»Θυσιάζομεν ἀκόμη 100 χιλιόγρ. ἔρματος καὶ

φθάνομεν τὴν 2 ὥρ. 23' εἰς ὕψος 2000 μέτρων· μετὰ παρέλευσιν ἑπτὰ λεπτῶν ρίπτομεν καὶ πάλιν 50 χιλιόγρ. ἔρματος καὶ ἀνυψούμεθα πάραυτα εἰς ὕψος 2,400 μέτρων· ἀκόμη ρίπτομεν 100 χιλιόγρ. ἔρματος καὶ φθάνομεν εἰς ὕψος 2,600 μέτρων.

Τὸ θερμομέτρῳν μας δεικνύει 8 ὑπὲρ τὸ μηδὲν (+8°).

»Εἰς τὰς 3 μ. μ. ἀνυψούμεθα 3,500 μέτρα ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, εἰς τὰς 3 ὥρ. 6' φθάνομεν εἰς ὕψος 4,000 μέτρων, εἰς τὰς 3 ὥρ. 15' εἰς 4,450 μέτρων ὕψος.

»Ἀρχίζομεν νὰ λαμβάνομεν δόσιν ὀξυγόνου. Εἰς τὰς 3 ὥρ. 30' ρίπτομεν καὶ πάλιν 100 χιλιόγραμμα ἔρματος καὶ φθάνομεν εἰς 4,800 μέτρα. Ἐτερον ἀερόστατον, τὸ τοῦ κ. Zuchmés,

αίωρείται εἰς ὕψος 500 μέτρων ἄνωθεν ἡμῶν· κάτωθεν δὲ καὶ ὀπίσθεν ἡμῶν τρία ἀερόστατα βαίνουν τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου. Εἰς βάθος 700 μέτρων ἀπ' ἡμῶν εὐρίσκειται τὸ τοῦ κόμητος Castillon, ὀπίσθεν δὲ αὐτοῦ τὸ ἀερόστατον «Ὀρίζων» ἀνωφθεν ὑπὸ τοῦ κόμητος de La Vaulx.

Εἰς τὰς 3 ὥρ. 40' ρίπτομεν ἐκ νέου 100 χιλιογρ. ἔρματος καὶ μετ' ὀλίγον 50 χιλιογρ. καὶ ἰδοὺ φθάνομεν εἰς ὕψος 5,800 μέτρων. Μᾶς ὑπελείπονται ἤδη 16 σάκκοι ἔρματος ἤτοι 400 χιλιογρ. Ἀπ' οὗτο ἐφθάσαμεν εἰς ὕψος 5,600 μέτρων ἠερίσαμεν νὰ ἀδιαθετῶμεν. Οἱ σφιγμοὶ μας ἀριθμοῦσι 67 ἕως 84 σφίξεις καθ' ἑκάστον λεπτόν. Α θανατόμεθα πόνους εἰς τοὺς μῆνιγγας, τὰ πρόσωπά μας καθίστανται ὠχρότερα. Θέτομεν βεβρηγμένα μανδήλια ἐπὶ τῶν κροτάφων καὶ τῶν ὀφθαλμῶν· ἡ ὄρασίς μας θολοῦται ὀλίγον. . . . Ἐκαστος ἐξ ἡμῶν ἔχει τρεῖς σφαίρας ὀξυγόνου πλησίον του, ἔχουμεν δὲ ρητῶς συμφωνήσει, ὅτι ἐὰν ὁ εἰς προσβλήθῃ ὑπὸ συγκοπῆς, ὁ ἕτερος θὰ ἀναλάβῃ τὴν κάθედον.

Ἦραι 4 καὶ 10' εὐρίσκόμεθα εἰς ὕψος 6,200 μέτρων καὶ μᾶς ὑπολείπονται εἰσέτι 11 σάκκοι.

(Ἐδῶ 2—3 σειραὶ τοῦ χειρογράφου εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀναγνωσθῶσι).

» Ἡ ἐργασία ἀποβαίνει δύσκολος. Δὲν δύναμαι πλέον νὰ γράψω καὶ λαμβάνω περισσοτέραν δόσιν ὀξυγόνου διὰ νὰ συνέλθω, Ὁ Ἰάκωβος Balsan ὑποφέρει καὶ ἀδυνατεῖ τώρα νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸ πλοῖον μας. Τῷ εἶνε ἀδύνατον καὶ νὰ ὀμιλήσῃ καὶ νὰ κινήσῃ τὴν χεῖρα ὅπως πλησιάζῃ τὸ ὀξυγόνον εἰς τὸ στόμα· ἡ θέλησίς του δὲν ἐνεργεῖ πλέον. Σπεύδω καὶ τῷ προσφέρω γενναίαν δόσιν ὀξυγόνου. Μετὰ ἐν καὶ ἡμισυ λεπτόν ἴσταται ὄρθιος. Ἐντριβαὶ τινες εἰς τοὺς κροτάφους καὶ τὰς χεῖρας τὸν καθιστῶσιν ἐντελῶς ὑγιᾶ.

» Καὶ θὰ ἀνερχόμεθα ἀκόμη; Βεβαίωτατα, ἀλλὰ θὰ δοκιμάζωμεν μετὰ βραδύτητος καὶ μεγάλων προσφυλάξεων.»

— Ὀλίγα λεπτά κατόπιν ἐμοῦ ἠδριαθέτησεν ὁ Λουδοβίκος Godard. Ἐχων τὰ νῶτα ἐστηρικμένα ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῆς λέμβου ἀφήκε τὸ σωληνάριον τοῦ ὀξυγόνου νὰ ἐκφύγῃ τῶν χειρῶν του καὶ δὲν δύναται πλέον νὰ τὸ ἀναλάβῃ. Ὑπο-

φέρει πολὺ καὶ εἰς αὐτὸν προσφέρω ἐσπυευμένως τὰς ὑπηρεσίας μου.

(Ἐδῶ καὶ πάλιν στίχοι τινὲς διὰ τρεμούσης χειρὸς γεγραμμένοι εἰς τὰς σημειώσεις τῶν ἀερονAUTῶν οὐδὲν ἀναγινώσκονται.)

» Ἦραι 4 καὶ 18' — Εὐρίσκόμεθα εἰς ὕψος 6,450 μέτρων. Ἡ ὠχρότης ἐκάστον ἡμῶν ἐξηλείφθη, οἱ ὀφθαλμοὶ μας ἀνέλαβον ὀλίγην ζωηρότητα. Αἰσθανόμεθα ἑαυτοὺς εἰς καλλιτέραν κατάστασιν. Ἐκαστος ἔχει εἰς τὸ στόμα τὸν σωλήνα σφαίρας ὀξυγόνου, τὴν ὅποιαν κενουμένην πληροῦμεν ἐκ νέου ἐκ τοῦ κλιβάνου.

» Ρίπτομεν ἀκόμη δύο σάκκοις ἔρματος. Ὁ εἰς παρατηρεῖ συνεχῶς τὸν ἄλλον, τὸ δὲ σχοινίον τῆς δικλιῆδος κρέμαται μεταξὺ ἡμῶν.

» Ἦραι 4 καὶ 20' — Αἰωρούμεθα εἰς ὕψος 6,600 μέτρων. Τὸ ψῦχος εἶνε λίαν ἐπαισθητόν· ἡ θερμοκρασία δεικνύει 18—20 βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδέν. Πρὸ πολλοῦ ἔχομεν πάγον ἐπὶ τοῦ γενείου. Ρίπτομεν ἀκόμη δύο σάκκοις.

» Ἦραι 4 καὶ 24' — Ὑψος 6,820 μέτρων.

» Ἦραι 4 καὶ 30' — Ὑψος 6,900 μέτρων.

» Ὑποφέρουμεν πολὺ ἀμφοτέρω καὶ δὲν ὀμιλοῦμεν πλέον. Εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν ἀνοδὸν ἄνευ σοβαροῦ κινδύνου, καίτοι ἔχομεν ἀκόμη 250 χιλιογρ. ἔρματος τοῦ ὁποίου θὰ ἠδυνάμεθα ἕως νὰ ρίψωμεν τὸ ἡμισυ. Ἄλλ' εἶνε λίαν ἐπικίνδυνον καὶ αἱ δυνάμεις ἀμφοτέρων ἐξητλήθησαν τόσον, ὥστε ἡ δύναμις τοῦ ἐνὸς δὲν ἔρκει διὰ νὰ ὑψώσῃ τὸν σάκκον μέχρι τοῦ χείλους τῆς λέμβου καὶ ἐξ ἄλλου οἱ ὀφθαλμοὶ μας ἤρχισαν νὰ σκοτιζῶνται. Εἶνε λοιπὸν προτιμότερον νὰ ἀρκεσθῶμεν ἕως ἐδῶ.

» Ἀρχίζομεν τὴν κάθοδον. Τὴν 4 ὥρ. 55' κατήλθομεν εἰς 4,500 μέτρα ἀπὸ τοῦ ἐδάφους. Τὴ πρόσωπά μας χρωματίζονται ἐλαφρῶς. Κρουόμεν καὶ αἰσθανόμεθα πόνους εἰς τὰ ὦτα. Τὴν 5 ὥρ. 7' κατερχόμεθα εἰς 2,400 μέτρα ἀπὸ τοῦ ἐδάφους καὶ μετὰ παρέλευσιν 10 λεπτῶν **ἐγγίζομεν τὸ ἔδαφος** πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ δήμου Possey—Grigny τριάκοντα πέντε χιλιομέτρα ἀπὸ τοῦ Πύργου τῶν Thierry. Τὸ ἀερόστατον ἔχει ἤδη κενωθῆ, ἀλλ' ἡ κόπωση ἦν αἰσθανόμεθα εἶνε μεγίστη. Τὴν 5ην ὥραν καὶ 40' τὸ ἀερόστατον «Ὀρίζων» διήρχετο ἄνωθεν ἡμῶν κατερχόμενον ὀλόνεν πρὸς τὸ ἔδαφος εἰς ἀπόστασιν δεκάδος χιλιομέτρων.»

Σ. Κ.

Εἰδοποιούμεν τοὺς κ. κ. συνδρομητὰς ὅτι λήξαντος τοῦ Α' ἔτους τῆς ἐκδόσεως τοῦ «Σπινθηρος» διακόπτομεν αὐτὸν ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΣ. Παρακαλοῦμεν ὁὲ τοὺς εὐαριθμοὺς ἐξ αὐτῶν, οἵτινες δὲν κατέβαλον εἰσέτι τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν των, νὰ εὐαρεστηθῶσιν νὰ μᾶς ἀποστείλωσιν αὐτὴν προσεχῶς.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ἐν ΚΑΝΙΤΙΣ — Ὁδὸς Νόελ

Πλουσία συλλογὴ ὑφασμάτων διαφόρων τιμῶν καὶ ποιότητων κεραιθεῖσα ἐκ τῶν καλλιτέρων τῆς Εὐρώπης ἐργοστασιῶν.

Στερεότης — Καλαισθησία — Εὐθηρία